Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 14 июнь Шанба.
№ 46 (14438)

6

Hence the question arises: what would become of an idealist if the idea he professes should fail? Would he be defending it, notwithstanding the price of his obstinacy? As a common-sense pragmatic in politics, in this situation would he not throw off as useless rubbish what is worthless in the idea, pick out what rational grains there are and go ahead on a new course.

Getting Started

Islom Karimov's biography is like that of millions of persons of his age. He was born in 1938 in Samarkand to a poor family. His childhood coincided with the war years, his early years were full of hardship. His parents could not afford to assist him after he left for Tashkent and began his studies at the Polytechnic Institute. In 1960, he graduated as a mechanical engineer.

It is worth mentioning that many described him as a capable and industrious student. His fellow students and teachers remember that he was the only one who obtained excellent marks in mathematics. The talented young man had good prospects to go on with his career, but to the astonishment of many, he chose industrial production and a labour collective instead of post-graduate studies. He was engaged first as a foreman assistant, foreman and technologist. Being involved in a real production process, understanding it from inside, that was what really mattered to Islom Karimov.

He joined another plant afterwards - aircraft manufacturing - one of the largest enterprises within the military industrial complex of the former Soviet Union. Certainly nobody would be admitted there by chance. Islom Karimov was employed there as an

After graduating from the Polytechnical Institute

Gardening is his hobby

School in Samarkand in 1947. Islom Karimov is the first in the second row from the left

Receiving advice from an old man - East is East

ЎЗБЕКИСТОННИНГ НУФУЗИ ОРТИБ БОРМОҚДА

10 июн куни Тошкентда Германиянинг "Оуверсиз Пост Оргенайзейшн" нашриёти томонидан чоп этилган "Ислом Каримов Ўзбекистонни ўзига хос тараққиёт йўлидан олиб бормоқда" номли китобнинг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

Маросимни Президентнинг матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст очиб, йиғилганларга мазкур нашрда Ўзбекистоннинг беш йил ичида эришган ютуқлари ва унда Президент Ислом Каримовнинг хизматлари, шунингдек, юртбошимизнинг ҳаёт йўли акс эттирилгани ҳақида сўзлади.

Мазкур китоб инглиз тилида чоп этилган бўлиб, кенг жамоатчилик учун мўлжалланган. Унда мустақил ватанимизни ривожлантиришнинг Президентимиз томонидан яратилган беш тамойили, мамлакатимиз раҳбарининг ўтган вақт ичида амалга оширган ишлари, унинг Ўзбекистондаги биринчи Президент ва етук сиёсий арбоб сифатидаги фаолияти ёритилган. Китобни ўқиган киши Ислом Каримовнинг турли йилларда ва турфа давралардаги суратлари ҳамда гўзал юртимизнинг мафтункор манзаралари акс этган расмлар билан танишади.

Мазкур нашрда фақат Президент Ислом Каримовнинг ҳаёт йўлигина ёритилиб қолмаган. Уни ўқиган ҳар бир ўқувчи "фақат фактлар" рукни остида берилган Ўзбекистон эришаётган ютуқлар ҳақидаги маълумотлардан ҳам огоҳ бўлади. Бундан ташқари, бугунги Ўзбекистон беш йил аввалги Ўзбекистондан батамом фарқ қилиши, унинг халқаро майдондаги нуфузи тобора ортиб бораётганининг гувоҳи бўлади.

Юртбошимизнинг янги уйни қурмай туриб, эскисини бузмаслик ақидасига амал қилган ҳолда, иқтисодиётнинг сиёсатдан устиворлигини таъминлаш ва Ўзбекистоннинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини ошириш борасидаги саъй-ҳаракатлари мазкур китобда кенг ёритилган.

Тақдимот маросимида "Оуверсиз Пост Оргенайзейшн" нашриёти бошқарувчи директори Кемпен Деттманн сўзга чиқиб, мазкур нашрнинг яратилиши давримизнинг долзарб талаби эканини таъкидлади.

— Бирор мамлакатни яхшироқ таниш учун унинг раҳбарини билиш керак. Ўзбекистон тараққиёти учун жуда катта ишларни амалга оширган ва ошираётган Ислом Каримовнинг хизматларини ва умуман Ўзбекистонни бутун дунёга янада яхшироқ танитишда мазкур китоб муҳим ўрин тутади, - деди К.Деттманн.

Тақдимот маросимида Германияда чоп этилган бу нашр фақатгина Ўзбекистоннинг биринчи Президенти портретига чизгилар бўлиб қолмай, балки буюк келажак сари интилаётган мустақил давлат ҳаётини ўзида ёрқин акс эттирган, хорижликларнинг юртимиз ҳақида билган маълумотларини янада бойитадиган асарлардан яна бири экани таъкидланди.

Маросимда Президент Девони ахборот маркази раҳбари Саъдулла Ҳакимов иштирок этди.

ЎзА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликларга акциз маркалари қўлланишни такомиллаштириш тўғрисида

Алкоголли маҳсулотлар ва тамаки маҳсулотлари олиб келиш ҳамда сотишни тартибга солиш, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида:

1. 1997 йилнинг 1 июлидан бошлаб акциз маркалари бўлмаган тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликларни:

Ўзбекистон Республикасининг божхона ҳудудига /халқаро транзитдан ташқари /«вақтинча олиб кириш» режимида Ўзбекистон Республикаси ҳудудига; жисмоний шахслар томонидан /қайтадан жўнатиш ҳам шу жумлага киради/ Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш таъқиқлансин. Ўзбекистон Республикасининг қонунчилигида белгиланган нормалар доирасида акцизсиз олиб келиш бундан мустасно.

Белгилаб қўйилсинки, 1997 йилнинг 1 июлидан бошлаб импортёрлар томонидан акциз маркаларини республикадан ташқарига олиб чиқиб кетиш юк бўйича ўрнатилган тартибда тўлдирилган божхона декларацияси мавжуд бўлган тақдирдагина амалга оширилади.

2. Давлат солиқ қўмитасига акциз маркалари бўлмаган тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликларни Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб кириш, ташиш /халқаро транзитдан ташқари/, сақлаш ва сотиш чоғида, шунингдек, уларни яширинча ишлаб чиқариш чоғида шундай маҳсулотлар ва ичимликларни мусодара этиш тўғрисида қарорлар қабул қилиш ҳуқуқи берилсин.

Кўрсатиб ўтилган ҳуқуқбузарликларга йўл қўйган шахслар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ маъмурий ёки жиноий жавобгарликка тортилишлари белгилаб қўйилсин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари тегишли солиқ идораларининг қарорлари асосида мусодара қилинган тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликларнинг бир ой муддатда баҳоланиши ҳамда махсус дўконлар орқали сотиш учун юборилишини таъминласинлар.

3. 1997 йилнинг 1 июлидан бошлаб четдан олиб келинадиган озиқабоп спиртга контракт қийматининг 1О фоизи миқдорида акциз солиғи жорий этилсин.

4. Давлат солиқ қўмитаси йигирма кун муддатда:

Адлия вазирлиги билан келишилган ҳолда акциз маркалари бўлмаган тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликларни мусодара қилиш ҳамда сотиш тартибини ишлаб чиқиб тасдиқласин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Марказий банки, Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ва Адлия вазирлиги билан бирга халқаро транзит тартибида Ўзбекистон Республикасининг божхона ҳудуди орқали ташиб ўтиладиган акциз солиғига тортиладиган товарлардан олинадиган бож ҳақи ва акциз солиғини божхона органларининг депозит ҳисоб варағига ўтказиб, ушбу суммани товар республика ҳудудидан олиб чиқиб кетилгандан кейин қайтариб бериш тўғрисидаги таклифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги икки ҳафта муддатда амалдаги қонунчиликка мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида таклифлар киритсин.

6. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов

Тошкент шаҳри, 1997 йил 12 июнь

Миллий кадрлар — миллат фахри

Мамлакатимизда миллий кадрларга алоҳида эътибор берилаётгани қувончли ҳол. Жаҳон ривожланган давлатлари орасида Ўзбекистоннинг ўз мавқеи, жаҳон тараққиётига қўшажак ўз ҳиссаси бўлмоғи учун ҳам миллатнинг ўз шакл-шамойили, ўрнаклик маънавияти аҳамиятлидир.

"Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиш" ҳайъат кенгашида Президентимиз "Бизнинг халқимиз талант ва иқтидор жиҳатидан ҳеч кимдан кам эмас. Унга маърифатнинг равон йўллари очиб берилса, жаҳонда ўзига яраша обрўли ўринни эгаллайди,"- дея таъкидлади.

Мухбиримиз йиғилиш қатнашчиси, Халқ таълими вазирининг биринчи ўринбосари Йўлдош САИДЖОНОВга бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Халқ хўжалигининг барча тармоқларида бўлгани каби, халқ таълими соҳасида ҳам кескин қадамлар ташланмоқда. Бу шундан далолатки, мамлакатимиз ўтиш давридан ривожланиш босқичи сари жадал одимламоқда. Бундай хизмат чет давлатларида кенг ўрин топган.

Шу сабабли Ўзбекистонда ҳам истеъдод маркази ташкил этилган. У бошқа ташкилотлар, ўқув юртлари билан бирга ёш авлодга ўзи учун касб танлашига ёрдам беради. Ҳозир унинг шоҳобчалари барча вилоятларда ташкил этилди.

— Таълимни ислоҳ қилишнинг яна бир мураккаблиги унинг моддий -техника базаси масаласидир...

— Ҳозир Республикамизда 9.300 га яқин мактабда 5.3 миллион бола таълим олмоқда. Республикамизда 9 мингга болалар боғчалари бор. Унда 1 миллионга яқин бола тарбияланади. Бу умумий болаларнинг 24,5 фоизини ташкил этади. Демак, 75 фоиз болалар оилада таълим ва тарбия олади. Шу сабабли, 1-синфга ҳар хил тайёргарлик билан келган болалар тўпланади. Аммо болалар учун талаб ва стандарт битта! Болаларнинг соғлиги,

ЮКСАЛИШ ФАСЛИ

Халқ таълими бўлинмаларида фаолият юритаётган кўпгина кадрлар эски қолипда фикрлаб ишлашга ўрганиб қолишган. Ўқитувчининг вазифаси тайёр дарслик асосида ўқувчиларга билим бериши зарур деган эски ақидадан ҳамон воз кечганимиз йўқ. Ўзбекистон ижтимоий-иқтисодий тузумнинг янги — миллий формасига ўтаяпти. Бозор иқтисодиёти янгича фикрлайдиган, тадбиркор, зукко, ўз ишини пухта биладиган ва ҳаётдаги мураккабликларга ўзи мустақил жавоб бера оладиган, масалаларни ҳал эта оладиган кадрларга муҳтож.. Бу масала Президент айтганидек, замонавий талаб асосида ҳал этилиши жоиз. Яъни, мактаб - коллеж- олий ўқув юрти ўртасида мутаносибликни ташкил этиши керак. Таълим оиладан бошланади. Мактаб, болалар боғчаси, олий ўқув юртлари бу масалани оила билан боғланмай ҳал эта олмайди. Шундай экан, кадрларни замон талабига мос тайёрлашда оила - боғча- мактаб ҳамкорликда иш олиб бориши лозим. Бу дегани, таълим-тарбия тизимини ислоҳ этиш, уни тубдан қайта қуриш билан бирга ўзимизда йиллар давомида ўз устунлигини тасдиқлаган тажрибани мустаҳкамлаб, илғор замон талабларига жавоб берадиган тизим ва услубларни янада такомиллаштириб уни чет эл тажрибалари билан бойитиш зарур. Бизларда умумтаълим мактабларининг тизими уч поғонадан иборат : бошланғич таълим (1-4 синф) , таянч таълими (5-9 синф) , умумий ўрта таълим (9-11 синф). Мана шу тизимни сўнгги беш йилда таълим тўғрисида қонун қабул қилингандан кейин жорий этилиши таянч мактабининг тузилиши, унинг дастурлари, стандарт билим даражаси умуман деганда талабларга жавоб беради дея оламиз. Лекин умумий таълим мактабларининг битирувчилари билим даражалари иқтисод, ҳуқуқ, маънавият жиҳатидан заиф эканлиги сабабли мактабда олган билимлари ҳаётдаги талаблар билан уйғунлашиши қийин кечмоқда. Натижада 17-18 ёшли болалар қаерда, қайси жойда фаолият юритишга қийналади. Шундай экан, таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилишнинг биринчи талаблари ҳам— боғчаларда, умумтаълим мактабларида келажак авлод —болаларни ҳаётга тайёрлаб чиқаришдир. Шу сабабли болаларни олти ёшда мактабга бериш, 9- йил таянч мактабни битиргач, мажбурий-ихтиёрий тарзда умумий ўрта 12 йиллик таълим олишларини киритиш, ҳозирги ҳаёт талаби деб биламан.

— Мажбурий- ихтиёрий нима дегани?

— Ўқувчи 9-синфни битиргач, 12 йиллик умумий таълим олиши мажбурий, лекин қайси ерларда, қайси ўқув юртларида бу умумтаълимни олиши унинг ихтиёридадир. Умумтаълим мактабларида ҳам ўқувчи касбга эга бўлиши шарт бўлиб қолади.

Бу масалани бажариш учун бизларга аввало ўз фанини чуқур биладиган ўқитувчилар керак. Президент тўғри таъкидлади : ҳар бир ўқитувчи 10-12 синфларда дарс беришлари учун аттестациядан ва бир йиллик курслардан ўтишлари керак. Бу юртбошимизнинг нақадар умумтаълим мактабларининг 3-босқичига аҳамияти ва давлат учун муҳимлигини кўрсатади.

Касб танлаш танловчи учун ихтиёрий бўлса, таълим ташкилотлари учун анча масъулиятли ишдир.Чунки, ўқувчиларнинг касб танлашини уларнинг истеъдодига қараб йўл-йўриқ бериш анча мураккаб масала. Бу ўқитувчилар,ўқувчилар,ота-оналар билан ҳал қилинсада, уларга маълум ёрдамчи,холис ташкилот ҳам бўлиши керак.

ўсиши, умумий ривожланишини ҳисобга олган ҳолда умумтаълим мактабларида уларга кутубхоналар, жисмоний тарбия шоҳобчалари, овқатланиш учун шарт-шароит бўлиши лозим. Ҳозирги пайтда 1,5 миллион болалар 2-сменада ўқийди. 2 мингдан ортиқ мактабларда медицина пунктлари йўқ. Агар олти ёшли болаларни мактабга қабул қилсак, бир йилдан кейин яна қўшимча 600 минг ўқувчи ўрни қўшимча керак бўлади.

Мактабларни дарсликлар билан таъминлаш,уларни сифати ва мазмуни талаб даражасида эмас. Тўғри, ўқувчиларни маънавиятини ўстириш учун ахлоқ ва одоб асослари сингари фанлар олдин фақат 9- синфда ўтилган бўлса, ҳозир агар мутахассис бўлса уни биринчи синфдан 11- синфгача ўтказишга рухсат берилган. 1-4 -синф ўқитувчиларига тавсиянома, 5-9 -синф ўқитувчиларига "Одобнома" дарслиги тайёрлаб жойларга юборилган . Ҳозир бу дарсликлар ва қўлланмалар қайта кўриб чиқилади ва ҳозирги замон маънавият талаблари билан бойитилади. Келгусида ўқитувчиларни дастурлар, дарслик ва қўлланмаларни тўла чоп этиб чиқариш, бу фанни мажбурий ўқитиш режага киритилади. Ҳозир мактабда 1-4 синфларда иқтисод алифбоси, 5-8 синфларда "Иқтисод сабоқлари" махсус фанлар таркибида, 9-11 синфларда "Иқтисодий билимлар асослари" киритилган. Ҳар йили Ўзбекистонда 100 номга яқин дарсликлар чиқади. Улар 27-30 миллион нусхани ташкил этади. Уларни тайёрлаш, чоп этиш ва мактабларга етказиш учун давлат кўп маблағ сарфлайди. Аммо мактабларда ўқув жиҳозлари тўла етишмайди. Шуниси қувонарлики, Президентимиз суҳбат чоғида бу масалага алоҳида аҳамият бериб, мактабларни моддий-техника базасини кенгайтириш - долзарб масала, буни тез ҳал этсак ислоҳ шунча тез амалга ошади,- дедилар.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг ходимлари "Кадрларни тайёрлаш миллий дастури" ни яратишда фаол иштирок этмоқдалар. Вазирликда таълимни ислоҳ қилиш махсус гуруҳлари ташкил этилган, улар қуйидаги йўналишларга бўлинади:

1-гуруҳ : оилада ва мактабгача таълим;
2-гуруҳ : умумий ўрта таълим;
3-гуруҳ : бошланғич ҳунар таълими ва ўрта махсус таълим;
4-гуруҳ : маънавият ва қўшимча таълим.

Ҳар бир йўналиш яна кичик гуруҳларга бўлинади. Ҳозир умумлаштириш учун лойиҳалар тайёр. Улар Тошкент шаҳри, Тошкент вилояти, Сирдарё, Жиззах, Самарқанд вилоятларининг ўқитувчилари, боғча ходимлари, малака ошириш институтлари, олимлар, методистлар ва бошқа таълим ходимлари ўртасида муҳокама этилган ва уларни таклифлари ҳужжатлар тайёрлашда инобатга олинган. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан ҳамкорликда бу ишлар давом эттирилмоқда. Шу билан бирга таълим тўғрисидаги Қонуннинг янги матни устида ҳам иш олиб борилмоқда.Барча ишларимизда Вазирлар Маҳкамаси, Президент девони яқиндан туриб раҳбарлик қилмоқдалар.

Давр ўзгариши кечаги ёшлар билан бугунги ёшлар онги, дунёқараши ўртасида ижобий фарқ борлигини кўрсатмоқда. Эртанги кунимизни фаровон ҳис этмоғимиз учун ҳам бугунги авлодни истиқлол руҳида тарбияламоғимиз зарур.

АКС САДО

ЭРТАМИЗ ЯНАДА НУРАФШОН БЎЛГАЙ

Нилуфар Қосимова... Аксарият тенгдошларига ўхшаш оддийгина қиз. Қашқадарё вилоятида туғилиб ўсган. Бу йил мактабни битириб, Тошкентдаги олий ўқув юртига кирмоқчи. Лекин...

— Тўғриси мактабда олган билимга унчалик ҳам қаноатланмайман. Ахир қандай қилиб кўнглим тўлсин. Дарслар номигагина ўқитилади. Муаллимларимиз келганда келишарди, бўлмаса уям йўқ,— дейди Нилуфар хўрсинибгина. — Агар мени ўқитувчиларни айблаяпти, деб ўйласангиз, хато қиласиз. Улар бугун ёки кеча саёз савияли ўқитувчи бўлиб қолишгани йўқ. Бунинг илдизини етмиш йиллик мустабид тузумдан ахтарсак тўғрироқ бўлармиди. Мактабимизни бир кўрганингизда эди, ҳатто айтишга уяласан киши.

— Таълим-тарбия тизимида ҳукуматимиз амалга оширишга интилаётган саъй-ҳаракатлардан хабарингиз борми?

— Албатта! Яқинда Тошкентда "Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур" тузиш комиссиясининг йиғилиши ўтказилди. Йиғилишнинг баёни матбуотда ҳам эълон қилинди. Газеталарингдан ўқиб олдим. Унда мамлакатимиз раҳбари ёшларни, яъни бизни мустақил фикрлашга етарли даражада ўргатилмагани, шу сабабдан мактабларни битириб чиққан айрим ёшларнинг мустақил фикри йўқлиги, мустақил фикрга эга бўлмаган одам эса ҳар қандай оломонга эргашиб кетавериши ҳақида куйиниб гапирдилар. Биласизми, Президентимизнинг гапида жон бор. Биздан мактабда дарсликдан ўқиганларимизни қандай бўлса шундайлигича сўзлаб беришни талаб қилишар эди. Айниқса, тарих фанидан. Чуқур мулоҳаза, мушоҳада юритишга муаллимлар имкон беришмас эди. Бу эса ўз навбатида биз ўқувчиларнинг билим доираси, дунёқараши маълум даражада қотиб қолишига сабаб бўлади-да.

Кези келганда, айтиб ўтмоқчи эдимки, дарсликларимизнинг аҳволи ҳам кишини қувонтирадиган даражада эмас. Умуман юртимиз мустақилликка эришиб, дунёдаги барча тараққий этган мамлакатлар билан ўзаро тенг, манфаатли муносабатларни йўлга қўйиш учун аввало биз ёшлар юксак билимли бўлишимиз, хорижий тилларни пухта билишимиз керак. Мактабда инглиз тилини бизга ўқитишган. Лекин афсуски, бу менинг инглиз тилини рисоладагидек билишимдан дарак бермайди.

Муҳими, бугунги ёшларимиз беғамлик, лоқайдлик иллатидан холи бўла бошлашибдими, демак эртанги кунимиз янада ёруғ бўлишига шубҳа йўқ!

Назокат УСМОНОВА

Бу турфа олам

Билганларимиз ҳақида билмаганларимиз

"У болани овқатлантиради, кийимларини алмаштиради, олдида қўшиқ айтиб, рақсга тушиб беради. Телефонда гаплашаётганда ҳам, учрашувларда ҳам қўлида боласини ушлаб туради. Ёнида боласи ётмаса, ухлай олмайди". Дунёдаги энг ажойиб ота ҳақидаги бу гаплар ким ҳақида эканини билган америкаликлар ўз қулоқларига ишонмай қолишди. Чунки, юқоридаги гаплар Майкл Жексоннинг рафиқаси Дебби Роуига тегишли бўлиб, Дебби хоним ота-ўғил Майклларнинг ўзаро муносабатлари ҳақида журналистларга бор ҳақиқатни айтиб берган эди.

***

Илк нашр қилинган вақтдан буён орадан 30 йил ўтган бўлишига қарамай колумбиялик ёзувчи -- Габриел Гарсиа Маркес қаламига мансуб "Танҳоликда ўтган юз йил" номли роман ҳали ҳамон янги рекордлар ўрнатишдан тўхтагани йўқ. Ушбу роман Аргентинанинг ўзидаёқ юз мартадан ортиқ нашр қилинган. Ҳозирги кунга келиб, "Танҳоликда ўтган юз йил" қирқдан ортиқ тилга ўгирилган. Унинг умумий сони 30 миллиондан ошиб кетган.

Маълумки, Габриел Гарсиа Маркес ўзининг энг машҳур романини ёзиб битиргач, қўлёзмани Колумбиядаги қарийб барча нашриётларга юборган, лекин уларнинг биронтасидан ҳам ижобий жавоб ололмаган эди. Шунда Г.Маркес қўлёзмани Аргентинанинг "Судамерикана" нашриётига юборган ва "чоп этсангиз чоп этинг, бўлмаса йўқотиб юборинг, мен бу романни бутунлай унутишни истайман", деган мазмунда хат ҳам ёзган. "Судамерикана" муҳаррири эса, асарни охиригача ўқимасдан туриб, уни нашр қилишга қарор қилган эди.

ЎзА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан, Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев шу йил 18—19 июнь кунлари расмий ташриф билан Ўзбекистон Республикасида бўлади.

Ўзбекистон матбуотни қўллаб-қувватлаш ва демократлаштириш жамғармаси қошидаги Миллий матбуот марказида Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XX1 аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобини, жумладан, оммавий ахборот воситалари фаолиятига доир фикрларини ўрганишга бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда газеталарнинг бош муҳаррирлари, журналистлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Суҳбат қатнашчилари давлатимиз раҳбарининг мазкур асарида баён этилган оммавий ахборот воситаларига доир масалалар ғоят долзарб эканлигини таъкидладилар. Зотан, мамлакатимиздаги ижтимоий-сиёсий барқарорлик, барча соҳаларда ислоҳотларнинг муваффақиятли амалга оширилиши маълум даражада жамоатчилик фикрига ҳам боғлиқ бўлиб, уни шакллантиришда ижтимоий институтлар қатори оммавий ахборот воситаларининг ҳам ўрни беқиёсдир. Юртбошимизнинг янги китоби уларнинг бу борадаги ишини янада фаоллаштиришда дастуриламал бўлиб хизмат қилади.

Буюк Британиянинг Бедфордшир савдо-саноат палатаси делегацияси аъзоларининг Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигига ташрифи чоғида вазир ўринбосари Абдураҳим Жалолов меҳмонларга мамлакатимиз иқтисодий ҳаётида муҳим ўрин эгаллаган қишлоқ хўжалиги соҳасидаги ислоҳотлар, ҳосилдорликни ошириш, сув захираларидан унумли фойдаланиш ва хорижий мамлакатлар билан ўзаро тажриба алмашиш борасида олиб борилаётган ишлар кўлами хусусида сўзлаб берди.

ЎзА

Буюк Британия қироличаси Елизавета Иккинчи солиқ тўловчиларни пулга бўлган ўзига хос муносабатининг намунасини кўрсатди. "Ассошиэйтед Пресс" агентлигининг хабар беришича тахт ворисиси шаҳзода Чарльз қироллигининг "Британия" яхтасида сафарга чиқиши учун тўрт нафар дўстини ҳам олишни ихтиёр этиб қолди. Бунда шаҳзода Гонконгнинг Хитой тасарруфига ўтиш маросимида Британия ҳукумати томонидан иштирок этади. Сўнгра эса у Жанубий-Хитой денгизида саёҳат қилишни режалаштирмоқда. Қиролича шаҳзодага дўстларини ҳам яхтага таклиф этишга руҳсат берди, бироқ улар учун пулни шаҳзоданинг ўзи тўлайдиган бўлди. "Солиқ тўловчилар қирол яхтасидаги бегона кишилар сафари учун пул тўламасликлари керак", - дейилади Букингем саройининг мурожаатномасида.

***

Бош вазир ўринбосари, иқтисодиёт вазири Яков Уринсон "Эхо Москвы" радиоэфирида сўзга чиқиб, Россия ҳукумати нафақахўрлардан қарзини биринчи июлгача тўлаш мажбуриятини олганини айтди. Унинг таъкидлашича, бунинг учун Россия қимматбаҳо қоғозларини хорижга, биринчи галда Германияга сотиши ва ундан тушган даромад эвазига қарздан қутилиши мумкин.

***

Рик Маршалл, ЮСИА Вашингтон. Собиқ президент Джеральд Форд Клинтон маъмурияти олдида турган ташқи сиёсий аҳамиятга эга икки вазифани ёқлаб чиқди. Булардан бири Шимолий Атлантик Альянс (НАТО)нинг кенгайишига доир масала бўлса, иккинчиси келаси йилнинг ёзида Америка ҳарбийларининг Босниядан олиб чиқиб кетилишидир.

- Менимча НАТО албатта кенгайиши керак. Шу билан бирга унинг таркибига Польша, Чехия Республикаси ва Венгриянинг киришии тарафдориман, - деди у ўз сўзида.

***

ДУШАНБЕ. Тожикистон ҳукумати Бош вазири Яҳё Азимов ҳамда АҚШнинг Душанбедаги фавқулотда ва мухтор элчиси Грант Смит республикага 10 миллион долларлик 35 минг тонна буғдой етказиб бериш ҳақидаги битимга имзо чекдилар.

Грант Смитнинг таъкидлашича, бу АҚШнинг Тожикистонга кўрсатаётган беғараз ёрдамининг бир қисмигина холос. Мамлакатда осойишта вазият юзага келиши биланоқ АҚШ ноозиқ овқат ёрдамини ҳам янада кенгайтиражагини айтди.

Интернет хабарлари

Ўзбекистон жаҳон тиллари университетида маданият, адабиёт ва санъат намояндалари билан учрашувлар уюштириш анъанага айланди. Унда маънавият, маърифатнинг ёшлар тарбиясида, камолотида тутган ўрни ҳақида баҳслар уюштирилмоқда.

Навбатдаги мулоқот таниқли шоир Нормурод Нарзуллаев ҳаёти ва ижодига бағишланди. Учрашувни университет ректорининг маънавият ишлари бўйича биринчи проректори А.Нишонов кириш сўзи билан очди. Филология фанлари номзоди Наримон Ҳотамов шоирнинг ўзбек адабиётида, хусусан шеъриятдаги хизматлари ҳақида маъруза қилди. Инглиз филологияси декани, доцент К.Раҳмонбердиев хорижда ўзбек шеъриятига муносабат масаласига тўхталди.

Шоир Н.Нарзуллаев ўз ижодий режалари билан ўртоқлашди, янги шеърларидан намуналар ўқиб берди. Талабалар назм ва наво кечасини ўз чиқишлари билан безашди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист, Алишер Навоий номли катта Академик театри солисти Пўлат Мустафоев, истеъдодли хонанда Қобилжон Усмонов ижросида шоир шеърларига басталанган қўшиқлар гулдастаси инъом этилди.

Л.АҲМЕДОВА

Маънавият ва маърифат

МУАММОЛАР, ЕЧИМЛАР, ТАЖРИБАЛАР

Изланишлар ва ташаббуслар палласи

Ўтган муддат мобайнида республикамизда бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос ва ўзига мос модели яратилди. Ислоҳотлар кучли ижтимоий сиёсат билан уйғун, босқичма-босқич амалга оширилаётган жаҳон ҳамжамиятида алоҳида қизиқиш уйғотмоқда, мамлакатимиз бу ҳамжамиятда ўз қадди-бастини тобора яққол ва ёрқин намоён этмоқда.

— Табиийки, замондошларимизнинг маънавияти, маънавий -ахлоқий фазилатлари алоҳида аҳамият ўрин тутади. Ҳозирги босқичда энг оммавий жамоат ташкилоти ҳисобланувчи, муайян моддий ва молиявий замирга эга бўлган касаба уюшмалари маънавиятимиз ва маърифатимизни ривожлантиришга қандай ёндошмоқда? - "Туркистон" нинг жамоатчи мухбири касаба уюшмалари Тошкент вилоят кенгашининг раиси Муҳайё ТЎЛАГАНОВА билан суҳбатни шу савол билан бошлади.

Бу вазифани шунчаки бир шиорлар, ҳавойи истаклар билан рўёбга чиқариб бўлмайди. Бунинг учун жамиятдаги меҳнатга лаёқатли ҳар бир шахс ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоғи лозим. Зеро, Президентимиз таъкидлаганларидек, "Биз маънавий соҳани йўлга қўйиб олмагунимизча, иқтисодий ютуқларга эришиш қийин бўлади". Масаланинг моҳиятини, аҳамиятини, ҳаммамизнинг буюк келажакни бунёд этишдан иборат муқаддас орзу - ниятлар олдидаги вазифаларимизни бундан ҳам аниқроқ, бундан тўлароқ баён этиш мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикасининг "Касаба уюшмалари уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида" ги Қонуни асосида фаолият кўрсатиб, вилоят касаба ташкилотлари янги замоннинг маданий-маънавий баркамол, соғлом бунёдкорларини тарбиялашга муайян ҳисса қўшмоқда. Биз бу борада маданият уйлари ва саройлари, клублар, кутубхоналар, спорт-соғломлаштириш масканларининг ҳийла кенг тармоғига эгамиз. Албатта, жамиятимизда юз бераётган ўзгаришлар, мавжуд танг ҳолатлар касаба ташкилотларининг мана шу муассасалари фаолиятига ҳам ўз салбий таъсирини кўрсатди.

Бугунги кунда касаба ташкилотларимиз 13 та маданият саройи уйига, 25 кутубхонага,23 киноқурилмага эга. Ўтган йили оммавий - маданий мақсадлар учун 3 миллион сўмдан кўпроқ маблағ сарфладик.

- Яқинда пойтахтда вилоятимиз маънавият ва маърифат масалаларига бағишланган катта бир кенгаш ўтганлигидан хабардормиз. Унинг қатнашчилари қандай муаммолар хусусида фикрлашиб олишди?

- Биз фаолларимиз билан бамаслаҳат Президентимизнинг "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги Фармонидан касаба ташкилотлари учун келиб чиқадиган вазифаларни ҳал қилиш тараддудида эдик. Бу вазифани фақат кучлар ҳамда имкониятларни бирлаштириб, давлат ва жамоат ташкилотларининг саъй- ҳаракатларини мувофиқлаштирмасдан туриб, изчил ва самарали ҳал этиб бўлмайди. Шунинг учун касаба уюшмалари вилоят кенгашининг навбатдаги мажлисига "Камолот" , "Соғлом авлод учун", "Нуроний" ва бошқа жамғармалар, хотин-қизлар қўмиталари, давлат маданият муассасалари раҳбарларини ҳам таклиф этдик. Вилоят ҳокимлиги бошланган ҳаракатга яна ҳам аниқ йўналиш бағишлади, шу тариқа чиндан ҳам катта бир маслаҳат - кенгаш ўтказдик. Шу анжуманда касаба ташкилотлари, вилоят ҳокимлиги бўлим ва бошқармалари, жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида маънавий -маърифий ишларнинг яхлит бир дастури қабул қилинди.

— Умуман вилоятда маданият муассасаларининг ҳозирги аҳволини қандай баҳолайсиз?

— Халқимизда маънавий -маданий қадриятларининг илдизлари ғоят азалий ва теран. Кейинги йилларда бу хусусда кўп гапирилмоқда. Рўй-рост ва дадил айтиш керакки, эндиликда шунчаки фахрланишлардан амалий ишларга - аждодларимизнинг ибратли ва фойдали мерослари, анъаналари,тамойилларига муносиб бўлиш, мана шу бебаҳо қадриятларни замон руҳига мос равишда ривожлантириб, янги-янги авлодларнинг бахтли келажаги, муносиб турмушини яратишга хизмат қилдириш вақти келди.

Афсуски, худди шу ўринда биз қатор муаммоларга дуч келмоқдамиз. Аввало, бозор муносабатларига ўтиш даврининг муайян иқтисодий ва молиявий қийинчиликларини рўкач қилиб, халқимизнинг маданий ва маънавий баркамоллигига хизмат қилиб келаётган маърифат, маданият масканлари фаолиятини ночорлаштириб қўйиш ҳолларига эътиборни қаратмоқчиман.

Албатта, бу ҳолатнинг муайян сабабларини асло инкор этмоқчи, масалага бир томонлама ёндошмоқчи эмасман. Бюджетдан бошқа манбалардан маблағ ажратишдаги қийинчиликлар, аҳолига маданий хизматни ташкил этиш, маданият муассасалари ишларига ўзининг маълум салбий таъсирини кўрсатаётгани сир эмас. Натижада энг оммавий бўлган маданият уйлари ва саройлари, клублар ва кутубхоналар тармоғи қисқариб бормоқда.

Бугун шуни таассуф билан айтамизки, давлат тизимидаги мавжуд 12та кутубхона ва 13 та клуб биноси яроқсиз ҳолга келиб қолган. 200 тадан кўпроқ маданият муассасалари биноси тўла таъмирлашга муҳтож. 130 тадан ортиқ кутубхона тор, хоналарга жойлаштирилган, оммавий ишлар учун шарт-шароитга эга эмас. Клуб ва кутубхоналарнинг ярмидан кўпроғи қишки мавсумда иситилмайди.

— Маданий-маърифий ишларни янги мазмун билан қайта жонлантириб юбориш имконлари борми? Маданият муассасаларимизни халқимиз маънавий камолотини шакллантиришга самарали хизмат қилдира оламизми?

- Ташвишли, лекин оқилона саволлар. Мустақил она - Ватанимизнинг келажаги. 2000 йилдан кейинги салоҳияти мана шу саволларга ўринли жавоб топишимизга, ишни чинакамига ўнглаб олишимизга боғлиқ.

Истиқболни кўзлаб иш юритаётган мамлакатимиз раҳбарияти маданият, маънавият масалаларига эътиборни кучайтираётганининг асосий сабаби ҳам шунда. Бой маданий - маънавий меросимиз, халқимизнинг ибратли анъаналарини тиклаш, азалий қадриятларни тарбия ишига хизмат қилдириш ҳаракати кучаяётганлигини сезиб турибмиз.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Маданият ва маърифат" жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги Фармони шу эзгу-мақсад йўлида қўйилган янги бир қадам бўлди. Ушбу Фармонга биноан, маънавий-маърифий ислоҳотлар давлат сиёсатининг асосий, устивор йўналишига айлантирилди.

Маданият, маърифат ва маънавиятни юқори даражага кўтариш, умумбашарий ва миллий қадриятларни уйғунлаштириш, миллий онг ва демократик тафаккур тарбиясини кучайтириш, меҳнатсевар, матонатли, ватанпарвар инсонларни камол топтириш асосий вазифа қилиб қўйилди.

Маданият муассасаларини таъмирлаш ва жиҳозлаш мақсадларига 13 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди.

Янги ижтимоий-иқтисодий шароитда маданий-маърифий ишларни ташкил этишнинг дастлабки тажрибаларини орттирилганлигини юқорида қисман айтиб ўтдим. Давлат ҳокимияти идоралари, маданият муассасалари, касаба уюшмаларининг вилоят кенгаши ва тармоқ қўмиталари,вилоят хотин -қизлар қўмитаси, "Соғлом авлод учун", "Камолот" ва "Маҳалла" жамғармаларининг вилоят бўлимлари, бошқа жамоат ва хайрия ташкилотлари юқори маданиятли жисмоний соғлом, маънавий баркамол авлодни тарбиялаш йўлида муайян ишларни амалга оширмоқдалар.

Ҳозирги қийинчиликларга қарамасдан вилоятимизда маданий-маърифий муассасаларнинг яхлит моддий таркиби сақлаб қолинганлигини таъкидламоқчиман. Бугунги кунда биз барча ташкилотларга қарашли 388та клуб, маданият уйи ва саройи, 796 та кутубхона, 4та ўлкашунослик музейи, 3та хўжалик ҳисобидаги маданият ва истироҳат боғи, 39та болалар мусиқа ва санъат мактабини сақлаб турибмиз. Уларда 5 мингга яқин мутахассис хизмат қилади, шу жумладан 3 минг 300 мутахассис маданий ҳордиқ чиқаришни ташкил этиш билан шуғулланмоқда.

Тошкент ГРЭСига қарашли "Энергетик" маданият уйи, Бекободдаги "Цементчи", Қуйи Чирчиқ туманидаги Отажонов номли жамоа хўжалиги клубларининг ходимлари айниқса ибрат кўрсатмоқда. Ёлғиз "Энергетик" маданият уйидаги 20дан кўп тўгарак ва ҳаваскорлик гуруҳларининг машғулотларида 250дан зиёд нурчилар ва уларнинг фарзандлари ўз қобилият ва маҳоратларига сайқал бермоқдалар. Клуб ходимлари пулли хизматлар кўрсатиш эвазига 72,5 минг сўм ишлаб топишди, бу маблағ тўгарак ва бадиий ҳаваскорлик гуруҳлари фаолиятини кучайтиришга сарфланди.

Чирчиқ "Трансформатор" заводи, Бекобод ва Олмалиқ шаҳарларидаги "Металлург" маданият саройларидаги бадиий ҳаваскорлик ва ёшлар ижодиёти гуруҳларининг меҳнат жамоаларидаги чиқишлари ҳам олқишга сазовор.

Тошкент Давлат аграр дорилфунунининг "Гулшан" халқ ҳаваскорлик дастаси Ўзбекистон касаба уюшмалари мукофотининг соҳиби, Қуйи Чирчиқ туманидаги Отажонов номли жамоа хўжалигининг болалар рақс дастаси "Намунавий" номга сазовор бўлди. "Ўзбекистон - Ватаним маним" кўрик-танловида касаба ташкилотлари маданият муассасаларининг жамоалари фаол иштирок этдилар.

— Бошқа жамоат ташкилотларининг фаолияти ҳақида нималар дея оласиз?

— Аввало, хотин-қизлар қўмитаси маънавий-маърифий йўналишда изчил иш олиб бораётганлигини таъкидламоқчиман. Маълумки, Мустақил мамлакатимизда уларнинг нуфузини кўтариш йўлида кўп иш қилинмоқда.

Хотин-қизлар қўмитамиз аёллар меҳнатини муҳофаза қилиш дастурини амалга оширишга киришиб, ниҳоятда савобли ишни бошлаб берди. Кўплаб аёллар фойдали меҳнатга жалб этилмоқда, касб ўрганиш йўлга қўйилмоқда. Йирик саноат корхоналарининг айримларида аёлларнинг иш соатлари нисбатан қисқартирилишига эришилди.

Қўмита "Соғлом авлод учун" , "Камолот", "Маҳалла" жамғармаларининг вилоят бўлимлари билан ҳамкорликда кўплаб тадбирлар ўтказмоқда. "Маънавият ва маърифат , таълим-тарбия ва хотин-қизлар" дастури доирасидаги ишлар айниқса ибратлидир.

"Камолот" ёшлар жамғармасининг вилоят бўлими йигит-қизларни баркамол инсонлар қилиб вояга етказиш борасида тобора изчил ва самарали фаолият кўрсата бошлади. Шаҳар ва туманларда ёшларнинг 946та жамоатчилик марказлари тузилди. Улар 540 минг йигит-қизни бирлаштириб турибди.

Жамғарманинг вилоят, шаҳар ва туман бўлимлари ёшларни маданий ва маънавий қадриятларни чуқур ўзлаштириб олиш, меҳнатсеварлик ва ишбилармонлик, аждодлар анъаналарига садоқат ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашда, ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишда, янги иш жойларини ташкил этиш, касбларга ўқитиш ва иш билан бандликни таъминлашда барча манфаатдор ташкилотлар билан амалий ҳамкорлик қилмоқдалар. "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, "Соғлом авлод учун" "Маҳалла" жамғармалари: вилоят касаба уюшмалари кенгаши билан ҳамкорлик режаларини бажаришга киришилди. Хотин-қизлар қўмитаси, Амир Темур экспедицияси иштирокида илмий-амалий конференция ташкил этилди. Ёшлар сайллари, муаллиф қўшиқчилар танловлари яхши натижа берди.

- Лекин бугун бу муҳим ишдаги нуқсонларни, камчиликларни кўрмаслик, бугунги муаммоларнинг бутун чигаллигини аниқ ҳис этган ҳолда уларга ечим изламаслик мамлакат келажагини, бутун бир миллат истиқболини инқирозга, гумроҳликка маҳкум этиш билан баробар.

- Тўғри айтасиз. Раҳбарият, турли жамоат ташкилотлари масалага мана шунинг учун ҳам алоҳида аҳамият бермоқдалар.

Ҳозирги мураккаб аҳволни такрорлайверишдан, фаолиятни яхшилашга қаратилган қуруқ даъватлар, чақириқлардан амалий ишларга қатъият билан ўтиш пайти келди. Ахир, Бўка, Бекобод, Янгийўл туманларидаги,Красногорск қўрғонидаги шинам, салобатли маданият саройлари, клублар қачонгача бўмбўш, ҳувиллаб ётади? Касаба ташкилотлари, жамоа хўжаликларининг маданият муассасаларига ким услубий ва амалий ёрдам кўрсатади?

Маданият муассасаларининг иш йўсинида, мазмун ва моҳиятида кескин ўзгариш юз бермас экан, фаолиятсизлик давом этаверади. Тошкент туманидаги хўжаликларнинг 8та клубида 12 та тўгарак ташкил этилган холос. Уларнинг машғулотларига бор-йўғи 128та киши қатнашмоқда. Бўстонлиқ туманидаги аҳвол ҳам бундан яхши эмас. Чиноз туманидаги С. Раҳимов номли, Эрназаров номли жамоа хўжаликларининг клубларидаги аҳвол бундан ҳам ночор.

- Бу муаммоларга ечим топиш мумкинми?

- Бўлмасамчи! Аввало, маблағ топишнинг қўшимча имкониятлари, манбалари хусусида.

БИРИНЧИДАН. Маданият муассасаларининг пулли хизматлари ва тижорат ишлари мана шундай манба бўлиши мумкин. Ахир, рақамларга қаранг. Кейинги йилда пулли хизмат ҳажми вилоятимиз бўйича бир ярим баробардан зиёд ўсди. Олмалиқ,Янгиобод,Зангиота,Қибрай, Қуйи Чирчиқ, Паркент маданият ходимлари бу борада айниқса фаоллик кўрсатмоқдалар. Зангиота туманида бу хизматнинг ҳажми 2 баробар ўсиб, даромад 500минг сўмдан ортиб кетди. Олмалиқ ва Янгиобод шаҳарларида бу кўрсаткич 3 баробардан юқорироқ бўлди.

ИККИНЧИДАН. Ҳомийлик қўшимча маблағ жамғаришининг айниқса,серсамара манбаидир. Бу ўринда ҳомийлик ёрдамини кенгайтиришга жиддий тўғаноқ бўлиб турган бир муаммони айтиб ўтмоқчиман. Бу - ҳомийлар ёрдамида мусиқа асбоблари, жиҳозлар,кийим-кечаклар олишни пул ўтказиш йўли билан ҳал этиб бўлмаслигидир.

Энди маданият муассасалари ва жамоат ташкилотларининг куч-ғайратлари, маблағ ва воситаларидан оқилона фойдаланиш учун ҳамкорликни кучайтириш хусусида. Вилоят касаба ташкилотлари олдимизга қўйилган вазифаларни тўла-тўкис бажариш учун барча ташкилот ва идоралар билан баҳамжиҳат ишлашга доимо тайёрлар. Ўйлайманки, вилоят кенгашида қабул қилинган дастур ҳар бир муассаса, жамғарма ва бўлимлар ўзаро ҳамкорлигининг туташ нуқталарини топишда муҳим аҳамият касб этади.

Суҳбатдош : Жўра САЪДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши матбуот ва ахборот шўъбасининг мудири

Фахр

"ЎЗБЕКИСТОНДА ЯШАБ"...

Автобусда Андижонга кетяпмиз, йўл олис. Аксига олиб ёнимдаги Оврупалик йигит экан. "Туркистон" газетасининг янги сони қўлимда. Хаёлим эса мени аллақачон қишлоғимга олиб кирган.

Қалин инглиз тилидаги китобни ҳамроҳим тинимсиз ўқиб келаяпти. Шу кайфиятда анча йўлни ҳам босиб қўйдик. Китоб ўқишдан бош кўтариб. — майлими газетангизни бир кўрсам - деди шеригим. Ҳайрон бўлиб газета тутқаздим. Раҳмат, дея унга кўз югуртира бошлади. Бир икки жойда ёндафтарчасига инглиз тилида сўзлар ҳам ёзиб қўйди. Баъзи мақолаларни икки марталаб ўқиб чиқди. Менинг эса ҳайратим янада орта бошлади.

- Кечирасиз исмингиз нима? Саволга тута бошлади ҳамроҳим.

- Исмим Феруза.

- Тошкентда ўқийсизми?

- Ҳа...

- Менинг исмим Элдэр Тэд (Тоҳиржон). Америкаданман. Андижонда Тараққиёт Марказида ишлайман.

- Соф ўзбек тилида гапиришингиз?..

- Ўзбекистонда яшаб, бу ернинг тилини билмаслик, бу халққа ҳурматсизлик бўлади бизнингча.

Бизнинг суҳбатимиз қизигандан қизиди. Ҳамроҳим туғилиб ўсган ватани, АҚШ ҳақида, у ернинг кишилари, матбуоти ва бошқалар ҳақида тўлқинланиб гапирарди.

Манзилимга етиб келгач, биз Тоҳиржон раҳбарлик қилаётган Андижон Тараққиёт Марказида учрашишни белгилаб хайрлашдик.

Андижон шаҳрининг марказида жойлашган Андижон Тараққиёт Марказига борганимда чеҳраси очиқ, самимий, асли инглиз, лекин ўзбеклардан сира ажратиб бўлмайдиган кишилар кутиб олдилар.

Салом-аликдан сўнг эски танишим Тоҳиржон Марказ ҳақида батафсил ҳикоя қилиб берди:

— Андижон Тараққиёт Маркази — бу Марказий Осиёга беғараз ёрдам (CAFE) ташкилотининг Андижон вилоятидаги бўлими ҳисобланади.

Бу инсонпарварлик ташкилоти Ўзбекистон билан Ғарб давлатлари орасидаги ўзаро муносабатларини ривожлантиришга ёрдам берувчи ташкилот.

CAFE ташкилоти 1991 йилдан буён ўз фаолиятини давом эттириб келмоқда. Бизнинг асосий мақсадимиз эса Ўзбекистоннинг Андижон вилоятига иқтисодиётни, тиббиётни ва маорифни ривожлантиришга ҳисса қўшишдир.

Ҳозирги кунда Андижондаги АТМ ташкилотимизда бешта чет эллик фуқаро фаолият кўрсатмоқда.

- Уларни яқиндан таништириб ўтсангиз?

- Улар турли мамлакатлардан келган турли соҳа кишиларидир. Масалан:

Тадбиркорлик бўлими бошлиғи: Сиберхоғин Жэрэмий (Жамолиддин) Жанубий Африкадан,

Тадбиркорлик консултанти: Макриндин Пэтэр (Пўлатжон) Австралия,

Инглиз бўлими: Олсон Ўса (Озодахон) Швеция,

Тиббиёт бўлими бошлиғи: Элзворт Дон (Дониёр) АҚШдан.

- Улар қандай режалар асосида иш олиб борадилар?

- Тиббиёт бўлими маҳаллий докторларни тайёрлаш учун оилавий амалиёт практикуми дастурини бошлаш, замонавий инглиз тилидаги тиббиётга оид кутубхона билан хизмат кўрсатиш, Андижон вилоятига тиббий жиҳозлар ва ускуналарни имкон доирасида ҳадя сифатида етказиб туришни таъминлайди.

Кичик бизнесни ривожлантириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, бошқарув, хизмат кўрсатиш соҳаларида консультациялар бериш ва ишбилармонларга шу мақсадлар учун қарз ва кредитлар олишида ёрдам бериш, қўшма корхоналарни ва экспорт имкониятларига эга бўлган корхоналарни алоқа ва маълумот билан таъминлашдан иборатдир.

- Мана беш йилдан буён Ўзбекистонда яшаяпсиз. Кўнглингиздан нималар кечади?

- Ўзбекларнинг ниҳоятда соддадил, камтарлигидан ҳайратланаман. Оилам, 3 фарзандим билан ўзбеклар маҳалласида яшаймиз. Уларнинг тўй-ю, маракасида, яхши-ёмон кунларида доимо биргаман. Улар ҳам биздан ҳеч қачон ўз маслаҳатларини, ёрдамларини аямайдилар.

Маҳалланинг нуроний отахонлари фарзандларимизни ўз набираларидай кўради.

1995 йилда ота-онам Андижонга келди, бу ернинг меҳмондўст, ажойиб кишиларини кўриб анча хурсанд бўлдилар.

Биздан ҳам ортиқ меҳр кўрсатаётган ўзбек халқига таъзим қиламан—деб ўз хурсандчиликларини билдириб кетдилар.

Бугунги иқтисодий ўтиш даврида Ўзбекистонга беғараз ёрдам кўрсатаётган чет эллик бирадарларимиз кўплаб топилади.

Уларга ўз миннатдорчилигимизни билдирар эканмиз, ишларига улкан ютуқлар тилаймиз.

Феруза ОРИПОВА

Миллий қадриятлар

Суратда:термизлик уста Абдураҳмон ота набираси Абдусатторга ўз касби сирларини ўргатмоқда

АСКАРЛИК ҲАМ БАХТ

Аскар бўлишнинг ўзига яраша машаққатлари, қийинчиликлари бор. Мана шу қийинчиликларга чидаб, уни енгиб ўта олган йигитгина ҳақиқий аскар бўла олади. Бошланғич ҳарбий таълимни яхши эгаллаб олган аскар, кейинги хизмати давомида қийналмасдан хизмат қила олиши мумкин.

Айни пайтда республикамизнинг турли вилоятларидан чақирилган ёшларни ҳарбий илмга тайёрлаш қизғин давом этмоқда.

Ёш аскарларга аскарликнинг сиру-синоатларини ўргатишда зобитларимизнинг хизматлари катта. Биз вилоят ҳудудидаги ҳарбий бўлинмада бўлганимизда бунинг гувоҳи бўлдик. Зобитлардан капитан А.Сатторов, капитан М.Тўлаганов, лейтинант Б.Полтаохуновлар ёш аскарларга эринмасдан аскарлик сирларини ўргатишда бошқаларга ўрнак бўлаяптилар. Юқори малакали зобитлар ҳарбий техниканинг баъзи турлари бўйича мунтазам машғулотлар олиб бормоқдалар. Бу машғулотлар ёш аскарларни жисмонан чиниқтиришга, маънан юксалтиришга ва чинакам Ватан ҳимоячилари сифатида тарбиялашга хизмат қилмоқда.

Ёш аскар Р.Сувонов билан суҳбатлашганимизда у аскарлик бахтига эришганидан хурсанд эканлигини айтди. Шунингдек, уларнинг ҳарбий билимни пухта эгаллашлари ва ҳарбий техника сирларини етарли даражада ўрганишлари учун барча шарт-шароитлар яратилганидан мамнун эканлигини изҳор қилди. Ёш аскарларнинг суҳбатидан шу нарса маълум бўлдики, улар аскар бўлишни чинакам бахт, йигитлик шарафи, деб билишаркан.

Биз ҳам ёш аскарларга куч-қувват, сабр-бардош, мустаҳкам соғлиқ ва омад тилаб қоламиз.

Одилжон ИБРОҲИМОВ

Акс-садо

МАКТАБНИНГ "БЕШ"И...

Мен бултур мактабни аъло баҳоларга битказдим. Ёшликдаги орзуим ўқитувчи бўлиш эди. Бухоро Давлат Педагогика институтига ҳужжат топширдим. Мактабдаги "5" ларимга ишондим. Орзулаган кунларим келди. Тест синовларини топширдим. Афсуски, омад мендан юз ўгирди. Қишлоққа қайтиб, ўқишга киролмаганимдан эмас, аъълочилигимдан уялиб юрдим. Солиштириб кўрсам "5" ларим институтнинг "2" сига ҳам тўғри келмас экан. Ўша кунлар ўзимдан эмас, балки мени кўкларга кўтарган, мукаммал илм бермаган ўқитувчиларимдан роса хафа бўлдим. Ахир, менинг ўқитувчиларим орасида ҳам кўр-кўрона дарс ўтиб, бозорга тирикчилик учун югурадиганлари бор эди-да.

Яқинда Президентимизнинг "Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур тузиш" комиссияси йиғилишида бугунги кун ўқитувчиси қандай бўлиши кераклиги ҳақида билдирган фикрлари мени роса қувонтирди. Ўйлайманки, Президентимизнинг айтган ҳар бир сўзлари ўз эгасини топади. Менинг укаларим, сингилларим мендан кейин мактабнинг "беш"ига ишониб, уялиб қолмайди. Зеро, юртбошимиз айтганларидек бизнинг халқимиз талант ва иқтидор жиҳатидан ҳеч кимдан кам эмас.

Гўзал НУРОВА,
Когон тумани

Социология ва ҳаёт

ЁШЛАР ВА ЖАМИЯТ

Мамлакатимизда, унинг ижтимоий ва сиёсий ҳаётида ёшларнинг ўрни беқиёсдир. Давлатимизнинг тараққиёти, халқимизнинг фаровонлиги ва келажаги ёшларнинг шижоатию билими, маънавий баркамоллиги ва фаоллиги, меҳнатсеварлигига кўп жиҳатдан боғлиқ.

Ёшлар ҳеч қачон "ёввош", ўзининг ёғига ўзи қовурилган авлод бўлган эмас, улар доим жамиятнинг фаол қисми бўлиб келган. Ижтимоий адолат ва тараққиёт ғоялари ёшларни келажакка ундаган.

Мустақиллик даврида мамлакатимизда мутлақо янги ёшлар сиёсати шаклланa бошлади, ёшларнинг турли ижтимоий жамғармалари фаолият кўрсатмоқда. Кундан кунга улғаяётган авлоднинг муаммоларини ўрганиш ва шу асосда уларнинг ечимини топиш эҳтиёжи тобора ортмоқда.

Ёшликни катта авлоднинг шаклланишидаги бир давр сифатидагина баҳолашга ўрганиб қолгандик.

Ёшларнинг жамиятга кириб келиш жараёнларини, яъни социологлар тили билан айтганда ижтимоийлашуви қай тарзда кечиши, бунда ижтимоий муассасаларнинг қай бири аҳамиятли эканлигини билиш талаб этилади. Қолаверса ёшларнинг жамиятда шаклланаётган қадриятларга муносабати, орзу-армонлари, ёшлар ҳақиқатдан ҳам янги авлодми, улар жамиятни биз билан бирга такомиллаштиришга қодирми деган саволлар туғилиши табиий.

Кўпгина социологлар ёшларни жамият ичидаги ёш жиҳатдан фарқланувчи бир гуруҳ сифатида тушунадилар. Ҳақиқатан ҳам даврлар (болалик, ўспиринлик, етилиш, қарилик) нафақат биологик, балки ижтимоийлик хусусиятларига эга. Бу омиллар биргаликда инсоннинг шаклланишини белгилайди, унинг қобилиятини, онгини ва муаммоларини ташкил этади. Шарқда ёши улуғлар ҳаётий тажрибасининг ёшларга таъсири беқиёсдир. Бошқача айтганда ёш омили катта обрў касб этади.

Хўш, ёшлар деб кимга айтилади? Кўпгина социологларнинг фикрича, ёшлар - биологик жиҳатдан етукликка эришган, лекин жамият томонидан ҳали ижтимоий етук, деб эътироф этилмаган ўсмирлар гуруҳи. Шунингдек, жинсий жиҳатдан етилган, лекин ҳали оила қурмаган, таълим олган, лекин ҳали аниқ касбий маррага эришмаган, маълум ҳуқуқларга эга, аммо ҳуқуқий етукликка эришмаган, ўз сиёсий вазифаларини англаган, аммо бирор бир аниқ сиёсий позицияга эга бўлмаган гуруҳ тушунилади.

Тадқиқотларнинг кўрсатишича, ёшлар учун касбга йўналганлик ва касбий тайёргарликка интилиш ҳозирда муҳим ҳаётий аҳамиятга эга ва уларнинг тафаккур ва хулқида асосий мазмун касб этади. Айнан шу фаолият билан ёшлар ўзларининг жамиятдаги ижтимоий ўрнини кўрмоқдалар. Бошқача айтганда, кўча чангитиб юрувчи, бўш вақтини қандай ўтказишни билмайдиган кўчабезорилар эмас, жамиятдан ўз ўрнини излаётган, ишлаб, иш вақтини фойдали ўтказишга уринаётган ўсмирлар ёшларимизнинг ҳозирги қиёфасини белгиламоқда.

Ишчи ёшларни ўз меҳнат фаолиятларига муносабат жиҳатидан уч гуруҳга ажратиш мумкин. Биринчи гуруҳни ўз касб фаолиятларида номоддий қизиқишлар устувор бўлган ёшлар ташкил этадилар. Уларга сиёсий ва ижтимоий қизиқишлар ҳам хосдир.

Иккинчи гуруҳ ёшлар кўпроқ моддий омилларга, иш шароитларига эътибор беришади.

Ўз қизиқишларини бўш вақтларида амалга оширишга мойил ёшлар учинчи гуруҳни ташкил этади. Улар учун кўпроқ вақтнинг мазмуни қизиқарлидир.

Ёшларнинг юқори даражадаги малака ва обрў-эътиборли касб эгаллашларига интилишлари табиий. Аксарият ўқувчи ёшларнинг бўлғуси касб танлашларида ота-оналар, ўқувчилар ва жамоатчилик фикри ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Кўпгина ёшлар уларнинг таъсирида ўзларининг бўлғуси ижтимоий мавқелари асосан уларнинг қобилиятлари, ўқишдаги ютуқларига боғлиқ эканлигини тўғри англашади. Лекин омадга, ота-онасининг ёрдамига кўз тутувчи ўсмирлар ҳам топилади.

Умуман олганда касб фаолияти ва таълим тизими ёшларнинг ижтимоийлашуви жараёнининг икки асосий соҳаси бўлиб, ёшларнинг катталар дунёсига муттасил кириб боришларини, жамиятдаги устувор қадриятларини эгаллашларини белгилайди. Бошқача айтганда оила, давлат ва жамият ёшларни қанчалик касб-ҳунар эгаллашлари ва билим олишларига эътибор берса, ёшлар шунчалик бизга эргашади. Аксинча, бу масалаларда ёшлар қанчалик бизнинг ёрдамимизга зориқсалар, улардан кутган нарсаларимиз шунчалик кутилмаган бўлади. Ёшлар келажагига бепарво ота-оналар ўзлари хоҳламаган равишда жамиятга ё авлодни шакллантириб қўядилар ва кейинчалик ўз зурриётларини тушунмай юрадилар. Фарзандлар ота-оналарини севишлари, улардек бўлишга уринишлари учун катталар уларга ҳар жиҳатдан ўрнак бўлиши, уларнинг яхши ва ҳар тамонлама тарбияси учун захмат чекиши зарур. Ўзи учунгина яшайдиган ота ёки онадан худбин, исёнкор, одамбезори фарзандлар етишиб чиқса, бунинг ҳеч ажабланарли томони йўқ. Уйида назорат қилинмаган ўспирин кўча-кўйда, жамоатда ҳам ўз хатти-ҳаракатлари учун жавоб бермайди, у жамиятда мавжуд ижтимоий ва сиёсий қадриятларга қарши боради, жиноятчи ва ижтимоий хавфли ёшлар гуруҳларини тўлдириб боради. Ичкиликка, гиёҳвандликка мойил ўсмирлар қаердан келиб чиқишидан олдин уларнинг ота-оналарига разм солиш зарур. Буни социологик тадқиқотлар натижалари кўрсатмоқда. Социологларнинг фикрига кўра, жамиятга ёт ўспиринлар кўпинча яширин гуруҳларга бирлашишга, бунда ўз тенгқурлари билан ошна-оғайнигарчилик асосида кичик гуруҳларни ташкил этишга мойил бўладилар ва ўзларининг ҳаёт тарзларини жорий этадилар.

Юксак маърифатли, улкан салоҳиятли, муносиб авлодни тарбиялаш жамиятнинг ёшлар учун яратаётган имкониятларига боғлиқ. Биз атайлаб оила демаяпмиз. Чунки янги авлодни тарбиялаш - бутун жамиятнинг иши. Бунда ота-оналар, болалар боғчалари, мактаб, маҳалла, ўқув юртлари, хуллас тарбия ва таълимга дахлдор барча ижтимоий муассасалар бирдай қайғурмоғи ва ўз улушини қўшмоғи зарур. Президентимиз ҳозирда таълим-тарбиянинг ана шу янги фалсафасини жамиятимизга таклиф қилмоқда. Бу ҳақда яқинда бўлиб ўтган "Давлат, жамият, оила ва ёшлар тарбияси муаммолари" анжумани иштирокчиларига йўллаган мурожаатида ҳам таъкидлаб ўтди. Зеро, миллий ва жаҳон тажрибасини умумлаштириб кўрганда ҳам бу энг мақбул йўл. Ёшларни ишонтиришнинг йўли ҳам шу. Улғайиб вояга етганларидан сўнг фарзандларнинг таъна тошларига дучор бўлмаслик учун биз жамият сифатида барча имкониятларимизни - тарбия ва билимларимизни улардан дариғ тутмаслигимиз керак.

Кўпгина ғарб мамлакатлари ёшлар тарбиясига вақтида эътибор бермай, энди унинг жабрини тортмоқдалар - уларда аллақачон жамиятга бегона, унга баъзан очиқдан-очиқ, баъзан яширин қарши турувчи ва исён қилувчи авлоднинг бир қисми шаклланиб бўлган. Бунинг сабаби оиланинг мустаҳкам эмаслиги, таълим бошқаю тарбия бошқа деб билиш, маҳалла каби тарбия масканларининг сустлиги ҳамдир. Бизда азалдан оила мустаҳкамлигига эътибор бериб келинган. "Маҳалланг - ота-онанг" деган нақл урф бўлган. Мана энди мустақил бўлгандан сўнг давлатимиз ҳам таълим-тарбияга ўз улушини қўшмоқда. Президентимиз кўп маротаба таъкидлаётганидек, энди бутун жамият биргаликда бу соҳада ҳаракат қилмоғи зарур. Жамиятнинг ўта муҳим, лекин ўзига хос бўғини бўлган ёшлар тарбияси ва таълими барча давлат ва бошқарув органларининг, муассасалар, ташкилотлар ва бирлашмаларнинг, мулкчилик шаклидан қатъий назар барча корхоналарнинг эътиборида бўлмоғи керак. Ёшларимиз ҳам ҳавас қилса аризигудек. Лекин бозор муносабатларининг долғали даврида жамиятимизнинг деярли ярмини ташкил қилувчи ўспирин ва ёшларга далда бўлиш, уларни тўғри йўлга солиш, кўмагу мадад бериш катталарнинг бўйнидан соқит қилиб бўлмайдиган бурчидир.

Жамиятдаги муносабатларни ташкил қилиш шаклларига нисбатан ёшларнинг муносабати ҳам социологларни анчадан буён қизиқтириб келади. Ғарб социологлари ёшларнинг акс таъсири, яъни реакцияси уч хилда - эркинликка интилиш, қаршилик кўрсатиш ва чекиниш имкониятларида намоён бўлади, деб ҳисоблайдилар. Булар ғарб ёшларининг жамиятга кириб боришидаги қийинчиликларини ифодалайди. Ёшларнинг эркинликка интилиш ва қаршилик кўрсатиш эҳтиёжлари сўллар ҳаракатида, экология ва қуролсизланиш ҳаракатларида, чекиниш имкониятлари руҳий ҳаракатларда намоён бўлмоқда. Хусусан, ёшлар ўртасида диний ҳаракатлар жонланмоқда. Бундай ҳаракатлар асосан ёшлар жамиятдан, давлатдан, оиладан бегоналашган, катталар дунёси жиғига теккан ғарб мамлакатларида анча кенг тарқалган. Бизнинг ёшларга бундай нарсалар ёт. Аммо мамлакатимиз дунёга юз тутаётган, халқаро инсонлараро муносабатлар кенгайиб бораётган ҳозирги даврда айрим ёшларимизнинг хорижлик сохта дин тарғиботчилари таъсирига тушиб қолишларидан эҳтиёт бўлмоғимиз, денгиз ортида анчайин кенг тарқалган таркидунёчилик, ичкиликбозлик, гиёҳвандлик, ёшларнинг гуруҳий носоғлом кўринишлари (панклар, рокерлар, фанатлар ва ҳоказо) кайфиятларидан уларни авайлаб-асрашимиз шарт.

Ёшларнинг ижтимоий қиёфасини бир сўз билан таърифлаш қийин. Уларнинг ҳаёт тарзининг ўзига хос мураккаблиги, ижтимоий қадриятлари ва эҳтиёжларининг ранг-баранглиги, ривожланиш йўналишларининг кенг қамровлиги шунга мос равишдаги муносабатни талаб этади. Ёшларни тазйиқ билан жамиятга сингдириш эмас, тарбия ва таълим бериш санъати билан янги жамиятимиз жамолига маҳлиё эта олишимиз зарур. Ёшлар бефарқ авлод эмас, балки шаклланаётган инсонпарвар жамиятимизнинг таркибий қисми, унинг иштирокчиси ва яратувчиси, қарор топаётган ҳуқуқий ишончи, маънавияту маърифатимиз таянчи бўлган ўғил-қизларимиздир.

Абдуғани ХОЛБЕКОВ,
фалсафа фанлари номзоди

ДУШАНБА, 16

ҲУРМАТЛИ ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР!

Профилактика муносабати билан 16 июнь, душанба куни УзТВ I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача УзТВ III канали орқали намойиш этилади.

I

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Беодоб». Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Санъат ғунчалари».
18.45 «Менда фикр бор». Тадбиркорлар клуби.
19.05 «Саҳна ҳаёти». Ўзбекистон халқ артиси Яйра Абдуллаева.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.30 Ўзбекистон телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
21.50 Хиванинг 2500 йиллигига. «Меҳр макони». 3-қисм.
22.10 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм .6 -қисм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот»
23.55 Тунги тароналар.
00.10-00.20 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Ғайритабиий олам».
19.00 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
19.20 «Услуб».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот»(рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар» Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.15 «Кинонигоҳ».
22.15 Кундалик.
22.25 «Спорт қитъаси».
23.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
23.55—00.05 Кундалик.

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Шуҳрат Йўлдошев ижро этади». Фильм-концерт.
9.05 «Мен туғилган тупроқ». Телеочерк.
9.25 «Қирқ ҳунар ҳам оз».
10.00 Янгиликлар.
10.05 Тўлқин. «Қайнар хумча». Йўлдош Охунбобоев номидаги Республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
11.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Биз танлаган касб».
11.30 «Ҳаёт мезони». Публицистик кўрсатув.
12.05 «Мусиқа ва шеърият».
12.25 «Сўлим мавсум». Бадиий фильм.
14.00—14.05 Янгиликлар.
*
17.15 Янгиликлар.
*
17.20—20.40 Россия жамоат телевиденеиси.
*
20.40 «Кругозор». Театрал журнал.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «ТЭФИ—97». Телевидение соҳасида касб бўйича мукофотларнинг топширилиш тантаналари. 2-қисм.
22.35 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Канизак Изаура». Телесериал (Бразилия).
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мулькарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.35 «Тасвир».
19.40 «Жаҳон».
20.00 Эълонлар.
20.05 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
20.55 «Сўз — сизга».
21.10 «Автореййд».
21.20 «Тасвир».
21.25 «Ракурс».
21.55 «Спорт-тайм».
22.25 «Аёл».
22.55 «Дидар».
23.25—23.35 «Хайрли тун!».

РЖТ

17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.10 «Тиғиз пайт».
18.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
19.00 Душанба куни Познер билан. «Биз» дастури.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

СЕШАНБА, 17

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Учқудуқ ислоҳотлар чорраҳасида».
9.10 Биржа ва банк хабарлари.
9.30 «Меҳвар». Телеочерк.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Дорбозлар». Қўқон шаҳридаги дорбозлар ва қўғирчоқ театрлари фестивали.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 «Абитуриент-97». Она тили.
11.00 Инглиз тили.
*
11.30 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 6-қисм.
12.45 «Файзли дамлар».
13.00 «Маслёнкиналик бузоқча». Мультфильм.
13.15 «Қишлоқ стадионларида».
13.30 «Пўлат тулпорлар».
14.00 Янгиликлар.
14.05—15.30 «Қора қисқичбақа чангалида». Бадиий фильм.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Барака ёмғири». Мультфильм.
18.20 «Фарзанд — умид юлдузи».
18.45 «Фармон ва ижро».
19.05 «Сиҳат-саломатлик». Дардларга малҳам маскан.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Тарихингдур бир жаҳон». Маҳмуд ибн Вали.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Хирмон тўлиб, тўкилди дон».
21.20 Оилавий Шерқўзиевлар ансамбли.
21.45 «Истиқлол тафаккури».
22.15 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 7-қисм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.45 «ТВ плюс...»
19.00 «Нафис мажлислар».
19.15 «Мусиқий шарҳ».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.50 Кундалик.
23.00 «Авлодимиз».
23.15 «Спорт қитъаси».
23.35 «Акс».
23.55 «ТВ плюс...»
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Оқ бўталоқ». Мультфильм.
*
21.00—21.35 Россия давлат телевидениеси.
*
21.35 Эълонлар.
21.40 М.Бафоев, Ю.Исматова. «Темурий маликалар». «Тановар» рақс ансамблининг спектакли.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультькарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури.
20.15 Эълонлар.
20.20 Кинематограф. «Тунги талваса» Телесериал.
21.10 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
21.25 «Жонли тил».
22.05 «Кадрлар: мулоҳаза, мунозара ва таклифлар».
22.35 «Дорихона эшитади».
23.15 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.45—23.55 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!»
***
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.10 «Тиғиз пайт».
18.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
19.00 «Мавзу».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ЧОРШАНБА, 18

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Дутор ва танбур тароналари.
8.55 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Фасли ёз».
9.05 «Замин фидойилари». Тележурнал.
9.30 «Қалб кўзгуси». Бадиий-маърифий кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Орзу».

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 «Абитуриент—97». Чет тили.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.
*
11.30 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 7-қисм.
12.40 «Ҳофизлар куйлаганда». Фильм-концерт.
13.15 «Бугуннинг ўйлари». Публицистик кўрсатув.
13.40 «Шеърият сарҳадлари».
14.00 Янгиликлар.
14.05—15.25 «Эл ардоқлаган артист». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Баджаҳл Бамбр». Мультфильм.
18.20 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур».
18.25 «Мустақиллик мевалари».
18.45 Дилнавоз садолар.
19.05 «Диёнат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Излаган имкон топади». Ўзбекистон электровоз-локомотив депосидаги ташаббус.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Санъат дўстликка чорлайди». «Сўғдиёна» Францияда.
21.50 Бухоро — 2500. «Бухорои Шариф».
22.10 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 8-қисм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.45 «Классик куйлар кечаси».
18.55 «Спорт қитъаси».
19.05 «Дойче-Велле» тақдим этади...
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.40 Кундалик.
22.50 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
23.00 «Зерикмай десангиз».
23.10 «Спорт қитъаси».
23.30—00.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Бу моҳир қўллар». Телефильм.
22.00 «Канизак Изаура». Телесериал.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Сахий хонадонда».
20.00 «Спортлото».
20.10 Эълонлар.
20.15 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
21.05 «Автосалтанат».
21.15 «Бизнес-шифокор».
21.45 «Нафосат гулшани».
22.20 «Ташрифлар ва таклифлар».
22.45 «Парвоз».
23.15—23.25 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!»
***
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.10 «Тиғиз пайт».
18.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
19.05 «Йўқотилганларни излаб». Лидия Смирнова. Кўрсатувни Г. Скороходов олиб боради.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ПАЙШАНБА, 19

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Санъат дўстликка чорлайди». «Сўғдиёна» Францияда.
9.05 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Марғилон ипаги».
9.40 «Алпомиш авлодлари». Кураш.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Нуроний». Тележурнал.
10.35 «Абитуриент—97». Математика.
11.05 Ғижжак тароналари фестивали.
11.35 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 8-қисм.
12.50 «Олтин мих». Мультфильм.
13.00 «Маърифат» видеоканали.
14.00 Янгиликлар.
14.05—15.20 «Клиника», Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қўшнилар». Мультфильм.
18.20 «Дунё болалар нигоҳида».
19.00 «Оламни асранг!».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Юзма-юз».
20.15 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Инсон манфаатлари йили».
21.20 «Олтин мерос». Мумтоз наволар.
21.35 «Ажиб саодат эрур». Ўзбекистон халқ шоири Э. Воҳидов.
22.05 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 9-қисм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.15—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Спорт қитъаси».
9.30 «Ғайритабиий олам».

9.45 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
10.05 «Услуб».
10.10 «Нафис мажлислар».
10.25 «Мусиқий шарҳ».
10.35 «Авлодимиз».
10.50 «Акс».
11.10 «ТВ плюс...»
11.25 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
11.35 «Зерикмай десангиз».

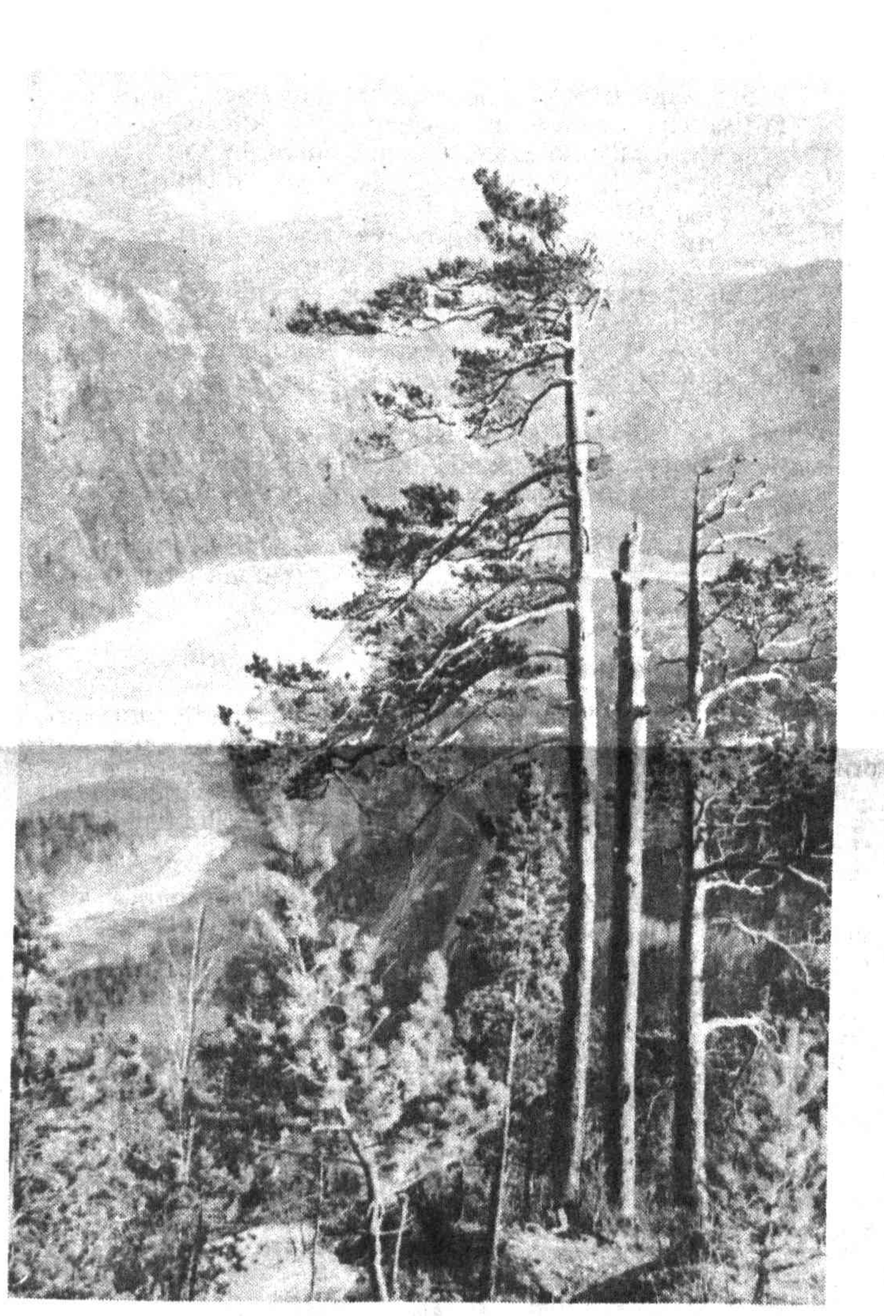

Дарахтлар ҳамиша уйғоқ...

11.45 «Кўнгил кўнгилга пайванд».
12.15 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
12.35—14.15 «Кинонигоҳ».
***
18.00 Кундалик.
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.15 Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.40 «Сувости дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот». (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот»
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.50 Кундалик.
23.00 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
23.20 «7 дан 70 гача».
23.45 «Спорт қитъаси».
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Мусиқа ҳамма учун».
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Тошкент лавҳалари». Телефильм.
21.40 «Севишганлар». Бадиий фильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сирдошим».
20.25 «02» тўлқинида.
20.40 Эълонлар.
20.45 «Эльдорадо». Телесериал.
21.15 «Жаҳон дурдоналари».
21.45 «Бизнес-шифокор».
22.15 «Каталог».
22.25 «Исроилга саёҳат».
22.40 «Интер-спорт».
22.50 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!».
***
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.10 «Тиғиз пайт».
18.35 «Жентльмен-шоу».
19.05 «Менинг оилам: оиламиз дўсти».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ЖУМА, 20

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Олтин мерос». Мумтоз наволар.
8.40 «Юзма-юз».
9.00 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Умрбоқий ва ҳамиша навқирон», «Афсонавий Бухоро».
9.35 «Истиқболга интилиб». Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун концерт.

Ўқув кўрсатувлари:

10.30 «Абитуриент—97». Химия.
11.00 Немис тили.
*
11.30 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 9-қисм.
12.50 «Инсон ва замин». Тележурнал.
13.10 «Буюк ёпилиш». Мультфильм.
13.20 «Ўзбекистон қўшиқ фестивали». Ички ишлар вазирлиги бадиий ҳаваскорларининг якуний чиқишлари.
14.00—14.05 Янгиликлар.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти юлдузлар».
18.25 «Олтин мерос». Қаюм ота Азимов.
18.35 «Гул кўп, чаман кўп». Телеочерк.
19.00 Футбол. Жаҳон чемпионати. Саралаш учрашуви. Ўзбекистон — Индонезия, «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. 1-тайм.
19.45 «Ахборот» (рус тилида).
20.00 Эълонлар.
20.05 Футбол. Жаҳон чемпионати. Саралаш учрашуви. Ўзбекистон — Индонезия. «Пахтакор» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. 2-тайм.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ахборот».
21.25 Эълонлар.
21.30 «Иқтисод алифбоси».
22.00 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп қисмли видеофильм. 10-қисм.
23.35 Эълонлар.
23.40 «Ахборот».
00.05 Тунги тароналар.
00.15 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.15 «Ором онлари».
9.20 «Кўзмунчоқ».
9.40 «Кулгу дарғалари».
9.55 «Қўшиқлар жилоси».
10.10 «Жозиба».
10.25 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
10.50 Видео—»О».
12.20 — 12.50 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор экан-да, йўқ экан...»
18.35 «Телевидение ва театр».
18.55 Дилором наволар.
19.15 «Ханда дўкони».
19.35 «Бугун кино оқшомида».
19.40 Эълонлар.
19.45 «Ахборот» (рус тилида).
20.05 Эълонлар.
20.10 Ёшлар дастури:
«XXI аср авлодлари».
«Сиз севган оҳанглар».
«Спорт курраси».
«Камолот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ахборот».
21.25 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.35 «Кинонигоҳ».
23.05 «Сизлардан ишорат». Мусиқий дастур.
23.30 — 00.20 «Санта- Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Арвона — туркман туяси». Телефильм.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Чуқур». Қисқа метражли бадиий телефильм.
22.00 Хиванинг 2500 йиллигига. «Хива». Манзарали фильм.
22.30 «Канизак Изаура». Телесериал.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Маънавият ва Ислом».
20.00 «Олам ва одам».
20.25 «Қанотлар».
20.45 Эълонлар.
20.50 «Эльдорадо». Телесериал.
21.20 «Уй остонадан бошланади».
21.50 «Бу бўстон аро».
22.20 «Латофат».
22.35 Араб эстрадаси.
22.55—23.05 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!»
***
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.15 «Инсон ва қонун».
18.45 «Мўжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ШАНБА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Замира Суюнова куйлайди». Фильм-концерт.
9.05 «Яшил чироқ». Телемусобақа.
9.50 «Шоҳруҳ клуби».
10.20 ЎзТВ хазинасидан. Пиримқул Қодиров. «Бобур». Кўп серияли видеофильм. 10-қисм.
11.55 «Кадрлар — тараққиётимиз негизи».
12.15 «Хабарнома».
12.25 «Эъзоз».
12.45 «Шавкатли рицарь Айвенго ҳақида қисса». Бадиий фильм.
14.10 — 15.10 «Маънавият» видеоканали.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Катта танаффус». Телеўйин.
18.25 Дилнавоз садолар.
18.45 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
19.10 О. Эргаш. «Соғинч». Теленовелла.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Рақслар гулдастаси».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.30 Лирик тароналар.
21.55 «Азиз сиймолар».
22.15 Диққат, премьера: Ю. Розиқов, «Домла» Кўп қисмли видеофильм. 38-қисм.

Тунги ёғду.
Дам олиш дастури:

22.50 «Куй ва тасвир».
23.10 «Жейн хоним». Бадиий фильм (Буюк Британия).

II

9.00 «Бор экан-да, йўқ экан...»
9.20 «Телевидение ва театр».
9.40 Дилором наволар.
10.00 «Ханда дўкони».
10.20 «Ёшлар дастури:
«XXI аср авлодлари».
«Сиз севган оҳанглар».
«Спорт курраси».
«Камолот».
11.05 «Сизлардан ишорат». Мусиқий дастур.
11.30 «Кинонигоҳ».
13.00 — 13.30 «Спорт қитъаси».

* * *

18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.30 «Шанба тақвими».
18.35 «Кўзмунчоқ».
18.50 «Кулгу дарғалари».
19.00 «Дубляж».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Олтин кент».
20.10 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.

«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури:

21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 «Спорт қитъаси».
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 Видео — «О».
23.50 — 24.00 «Даракчи».

III

17.05 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.10 «Сиёҳ одам». Фильм-эртак.
*
18.10—21.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қасоскорлар». Телесериал (Англия).
22.35 София Ротару куйлайди.
23.15—23.30 Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Кинонинг олтин асри. «Фиръавн». Бадиий фильм.
10.30 Эълонлар.
10.35 «Шанба эртаги».
11.35 «Спектаклдан сўнг».
12.00 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
12.45 «Тақдирлар». Ўзбекистон халқ артисти Валентина Романова.
13.15—13.35 Корейс тилини ўрганамиз.

* * *

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Шанба оқшомида».
20.05 «Чинсен».
20.35 Эълонлар.
20.40 Кинонинг олтин асри. «Фиръавн». Бадиий фильм.
22.15 «Рақслар қанотида».
22.45 «Бир осмон остида».
23.05 «Бу ажиб дунё».
23.20 «Хит-коллекция».
23.40—23.50 «Хайрли тун!».

РЖТ

18.10 «Олтин серия». Олег Даль «Женя, Женечка ва «катюша» фильмида.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.45 «Биз яна қачон учрашамиз» сериалидаги макр ва муҳаббат. 3-серия.

ЯКШАНБА, 22

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Олам нурга тўлаверсин».
12.25 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 38-қисм.
13.00 «Катта танаффус». Телеўйин.
13.25 « Ўзбекистон спорти».
13.40 «Цирк! Цирк! Цирк!».
14.00 — 15.40 «Ғаройиб бола». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Серғайрат кампир», «Ёрдамчилар». Мультфильмлар.
18.20 «Меҳрим сизники». Гулчеҳра Жўраева.
18.40 «Баҳодир Шоҳ Зафар». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 3-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санъат олами».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Санъат усталарининг концерти.
21.35 «Жаҳон спорти янгиликлари». Футбол.
21.50 Фитрат. «Абулфайзхон». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
23.35 Эълонлар.
23.40 «Ҳафтанома».
00.10 Тунги тароналар.
00.25 — 00.35 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.45 Болажонлар экрани.
11.00 «Миш-мишлар...»
11.10 «Мухлис ТВ-2».
11.25 «Глобус».
11.50—13.20 Видео — «О».
***
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Ёрилтош». Мультўплам.
19.00 «Миш-мишлар...»
19.10 «Мухлис ТВ-2».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Кадр ортидаги ҳангомалар».
20.15 Дилором наволар.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Глобус». Тельальманах.
21.30 «Мухлис ТВ-2».
21.45 «Мувозанат» — келгуси ҳафта тақвими.
22.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 Видео — «О».
00.15 — 00.25 «Даракчи».

III

15.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
15.55 «Қадимий тоғлар афсонаси». Бадиий фильм.
*
17.10—21.50 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.50 Эълонлар.
21.55 «Янги қасоскорлар». Телесериал.
22.45—23.10 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Парле ву франсэ?».
10.00 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.40 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.50 Эълонлар.
11.55 Киносалон. «Серпико». Бадиий фильм.
13.55 «Мусиқий олимп».
14.25 «Афсоналар ва ҳақиқат».
15.10 «Жонли сайёра».
15.30 «Шу куннинг мавзуси».
15.45 «Сенинг вақтинг».
16.05 «Мультэкран».
16.20 Кундузги сеанс. «Қутқариш командаси». Бадиий фильм.
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультькарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Менинг кучам».
19.20 «Яхши дегани нима-ю ёмон дегани нима».
19.40 «Телеташриф».
20.00 «Тошкент оқшомида».
20.35 Эълонлар.
20.40 Киносалон. «Бу боланинг ҳаёти». Бадиий фильм.
22.30 «Иштирок этувчилар».
23.00 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
23.30—23.40 «Хайрли тун!».

РЖТ

17.10 «Бахтли тасодиф».
18.10 Элина Быстрицкая, Михаил Ульянов, Леонид Биков «Кўнгиллилар» фильмида.
19.50 Киноафиша.
20.00 «Время».
20.55 «Биз яна қачон учрашамиз» сериалидаги макр ва муҳаббат. 4-серия.

Тақриз

ШЕЪР - ОСМОНДА ЭКИЛГАН ЭКИН

Раҳимжон РАҲМАТ

Шеър ўқиш - миянинг дам олиш куни.Ўй-фикрларим мантиқ чегарасини бузиб ўтиб учи йўқолган калава каби дардисар бир аҳволга тушган пайтда шеър ўқишга рағбат қиламан. Қўлимга шеърий китоб олганим - календардаги барча қора кунларга танаффус эълон қилганим.

Гўзал шеърни ёд олиб ҳам ўз ҳаққимни охиригача ундириб ололмайман: аслида ёддан билганим шеърни китобга қараб такрор ўқиганим бор. Нега? Балки хотирамга мустаҳкам ўрнашиб қолган шеър ўзининг янги маъно қиррасини намоён қилаётган кез асл матнга мурожаат қилиш эҳтиёжи туғилар... Мен ҳақиқий шоир каби янги қитъалар кашф этолмайман, балки ўзгалар топган қитъада шаҳарлар бино қилиб, улкан империя қуришим мумкин. Лекин, тарихдан маълумки, ҳеч қайси империя мангу барқарор эмас.

Мен Абдувоҳид Ҳайитнинг "Жон қуши" тўпламини ўзбек шеъриятида бошланажак янги фаслнинг даракчиси, қалдирғочи деб билдим. Абдувоҳид ижоди тимсолида ўзбек поэтик тили оғзаки нутқ ва прозага хос бўлган унсурлардан анча тозаланиб улгурганлиги сезилади, арузда куйланган тасаввуфий маънолар, қўлланилган поэтик бирикмалар бармоқ вазнига кириб келаётир, узоқ вақт ижтимоий шовқин ва тор ахлоқий ақидаларга хизмат қилган бармоқ тасаввур яратган гўзал шеърий манзаралар ва чуқур руҳий мазмун ила безанаётир. Бармоқ шоирлардан ўз ҳаққини талаб эта бошлади...

Абдувоҳиднинг ижодида ҳозирги шеъриятимизга хос бўлган биз билан кўчадаги ҳаётнинг орасидаги ҳар кунги тўқнашувлар туфайли кўнгилда пайдо бўладиган ҳозиржавоб оҳанглар сезилмайди. Гўё унинг лирик қаҳрамони бугунги кунга қўл силтаб, узлатга чекинган. Узлатга чекиниб, ўзини ўзи орқали англаб етмоқчидек... Танани тарк этган руҳ ўз жасадига бегона нигоҳ-ла тепадан қарай олгани каби, Абдувоҳид ҳам ўз қисматини макон ва замондан ташқарига чиқиб кузата олади. Балиқ қирғоққа сакраб чиқиб, ўзи билан дарё орасидаги боғлиқликни англаб етмоқчидек...

Абдувоҳиднинг мисраларида мумтоз шеъриятимизга хос турғун поэтик бирикмалар кўплаб учрайди. Бу бирикмалар замирида шоирнинг шаклланаётган "МЕН"и ва бедор юрак зарби яққол сезилиб турганлиги учун улар формализмга айланмаган, ўқувчига малол келмайди.

Символик шеър қанақа бўлади? Оддий, реалистик шеър билан символик шеърни қандай ажратиш мумкин? Қўлимизда иккита рўмолча бор: бирини дўкондан харид қилганмиз, иккинчисини чиройли қўшни қиз совға қилган. Ҳар иккаласи ҳам кўримли. Сотиб олган рўмолчамизнинг бежиримлилиги, чиройли гуллари кўзимизни яшнатади, бироз ҳайратланамиз, қойил қоламиз - фақат шу. Қиз совға қилган рўмолча кўпроқ кўнглимизни қувонтиради, бизларни нимадандир умидлантириб, жаннатга ўхшаган ёқларга чорлаб туради. Яъни у, ўзбекча айтсак, маъноли рўмолча. Яна: Шахмат ўйинидаги от бир вақтнинг ўзида ҳам вазир, ҳам шоҳга ҳужум қила олади...

Масканинг тубанми, кифтингда тошми,
Вужудинг заъфарми, зиёга зорми,
Борлиғинг зулматми, аҳдинг - бардошми,
Маснадинг маҳталми, мазгил - душворми,
Сенми чиқолмаган ёриб тупроқни,
Менми чиқолмаган ёриб фироқни?

Йўлинг юлдузгами, гуллашми - орзу,
Сабога дилингни бермоқчи - истак,
Кўзларинг сўқирми, ютганинг - оғу,
Шунчалар метинми бўғзингда кесак,
Сенми чиқолмаган ёриб тупроқни,
Менми киролмаган ёриб тупроқни?

Бу сатрларни ўқигач, дастлаб ер остига чуқур кўмилган дон келди, хаёлимга: балки кимдир устидан қаттиқ босиб ўтгандир. Доннинг жисму жонидаги зўриқиш, ҳаёт-мамот жанги, елкасида нақадар оғир юк борлигини юракдан ҳис этиб, беихтиёр нафасим бўғила бошлади.

Абдувоҳид шеърларида сўзлар подшо ҳузурига кираётган азиз меҳмонга тавозе билан йўл кўрсатаётган сарой аҳлига ўхшайди... Маънолар подшосининг хос хонасига киришга муваффақ бўлган шеърхон кўркам тахтда тож кийиб ўтирган... ўз кўнглини кўради.

Масканинг тубанми, кифтингда тошми,
Вужудинг заъфарми, зиёга зорми,

дея мурожаат қилинаётган объектнинг жисми, қиёфаси , номи ва уларга ишора ҳам йўқ. "Шеъриятни ёмон кўришнинг икки хил йўли бор: биринчиси, уни шунчаки севмаслик, иккинчиси эса шеърни рационал, яъни ақл билан тушиниш", - дейди оқбилак адиб О.Уайлд. Ошни сузиб, дастурхонга қўйдингиз-да, энди ошайман деган пайтингиз дастурхоннинг бир четидан таракан югуриб ўтди. Гарчи у ошга тегинмаган бўлса ҳам, барибир иштаҳангиз бўғилади. Гўзал шеър ҳақида айтилган умумий шовқиннамо мулоҳазалар ҳам бояги таракан каби ўқувчининг эстетик эҳтиёжига зарар қилади. Шунингдек, бу хил чала-чулпа гаплар ўқувчи билан шеър орасида сунъий тўсиқ пайдо этиши мумкин. Шеърни чўт қоққан каби аниқ ва лўнда таҳлил этиш ярамайди. Аёлимиз битта эмас, иккита ўғил - эгизак туғса, ҳаддан зиёд хурсанд бўламиз. Шеър ҳам аёл кабидир, уни қанча кўп суюб, қанча кўп эркаласак, у муҳаббатимиз эвазига бизга эгизак маъно "туғиб" бериши мумкин. Дейдиларки, шеърнинг сирини ошкор этишга уринманг, балки сир ёнига яна битта сир қўшинг. Лев Шестов айтади: "Гўзаллик ҳақида гапириш - охирги масала, дастлаб гўзаллик яратишга уриниш керак". Менинмча, муайян шеър ҳақида айтилган фикр ўша шеърнинг эскириб ташлаган пўсти. Ҳақиқий шеър ҳам вақти-вақти билан илон каби пўст ташлаб туради. Шеър шундай ғаройиб дарахтки, ҳар баҳор пўстлоғи шилиб турилмаса қуриб қолади.

Манави сатрларни ўқигач, хаёлимда уйғонган илк манзара - денгиз.

Юзимга инди ел,тўлқин топарман,
Шамол оғушида ошуфта жоним.
Магарким,баҳри мухторман,чопарман
Вужуд тутқунида,ел илгида жоним.

Шамол елиб, мудроқ тўлқинларни уйғотди. Шамол денгиз бағрида улкан ҳижрон ҳиссини пайдо этди.

Шамол келмасидан бурун денгиз ўзининг тутқун эканлигини сезгани йўқ эди... Севги деганлари муносиб ёр топилди, дегани эмас, балки кўнгиллар орасида аввалдан мавжуд бўлган улкан ҳижрон даштини пайқашдир. Бу бало даштини тиккалай кесиб ўтиб, чин висол шаробидан баҳраманд бўлишини истаб йўлга чиққан зотни ошиқ дермиз.

Ҳозиргина кўнглимизни ҳаяжонга солган шеърий парчада икки унсур - сув ва ҳаво орасидаги мунозарага ҳам ишора бор. Хусусан, илми нужумда ҳаво унсури енгиллик, ҳушчақчақлик, шаддодлик, хушмуомилалик ва ақл рамзи, сув эса ҳаяжон, туйғу, мистика шу кабиларни англатади. Сув - қуйида, ҳаво - юқорида. Денгиз ўз ҳолича турғун, ҳаракатсиз эди, ҳаво уни қўзғотди, ҳаракатлантирди. Тўлқин - сув билан ҳавонинг бир дамлик висол чоғи. Қачонки ҳаво сувни, яъни денгизни тўлқинлантирса, денгиз ўз сир-синоатини ва хазиналарини оламга ошкор этади...

Абдувоҳид илми нужумдан тузуккина хабардор шоир. У илми нужумнинг инсон психикаси ва характерига оид фикр-хулосаларини ҳам шеърий сатрлар бағрига кўчиради. Бу - ҳозирги шеъриятимиз учун янгилик!

Бири пажмурда руҳимга сепиб мушк,
Бири таъбимга кўргузиб мурувват,
Бири жисмимга йўллаб қуру қувват.
Бири жонимга шайлаб зарнигор кўшк,
Бири панд бирла ақлим этса пайванд,
Бири ишқ шевасида соз этиб соз.
Бири дол қадду дардим доли монанд.

Бу мисраларда юлдуз буржларининг инсон табиатига таъсир этувчи жиҳатлари поэтиклаштирилган. Ҳар бир мисра муайян юлдуз буржининг образли ифодасидир. Бундай чуқур маъноли мисралар ўқувчилардан маълум илмий-эстетик тайёргарликни талаб этади.

Абдувоҳид қай бир шеърида:

Тан бало тоғини юзлатди менга, —

дейди. Сермаъно мисра. У ўқувчини чуқур мушоҳадага ундайди. Бу мисрани ўқигач, баданга хуш ёқадиган лаззату сафолар кетидан югуриш инсон умрининг мазмуни, деган гедонистик ишончингизга дарз кетгандек бўлади.

Барчамизнинг бахт ва омад деган тушунчамизнинг пировард мазмуни баданимизга хуш ёқадиган роҳатдан иборат. Пайти келиб иркит қуртлар озуқаси - танамиз бу дунёдаги бахтимиз ва омадимизнинг омонат заминидир. Шоир айтаяпти: "Тан бало тоғини юзлатди менга". Балки тан деганлари охир бориб инсон қалбини ҳалок этгувчи нафс тимсолидир.

Мен касал қизларни кўрганман, хаста йигитларни танийман. Уларнинг ақл-ҳуши жойида бўлса-да, аммо таналаридаги иллат туфайли даҳшатли ёлғизлик балосига дучор бўлганлар. Ҳатто тасодифан ҳам уларни ҳеч ким севиб қолмайди. Улар ҳам кимнидир пинҳон яхши кўрадилару, бироқ севгисини ошкор этишдан қаттиқ чўчийдилар. Барибир, бу ўткинчи дунёда ҳам бахтли бўлиш севги билан боғлиқ. Қоран каби бой бўлсангиз-да, лекин ҳеч ким сизни севмаса, ҳамрозингиз бўлмаса, бутун бойлигингиздан совуқ сувчалик баҳра ололмайсиз.

Руҳингиз хаста, шикаста, сизга ёр, йўлдош аталган инсондан кўнглингиз совуб кетган, лекин у билан бирга яшашга маҳкумсиз. Сизни нима мажбур этади? Бадан. Чунки сиз тириксиз, баданингизнинг бетоқат эҳтиёжлари бор. Шундай ҳолат бор: инсон янги ва қимматбаҳо кийимини нафратланиб кияди, тансиқ таомни жирканиб ейди, жинсий майлини ҳам руҳсиз қондиради. Нега? руҳи мажруҳ бадан инсонга бало тоғини рўбарў қилади...

Кўнглингиз бир ховуч кул. Кунларингиз зерикарли, ичингизда зарра учқун йўқ. Руҳингиз ва ақлингиз муаллақ қолиб, кўлмакка айланиб, қуртлай бошлаган. Кун - эримаган улкан муз. Тун. Бит босган кўрпа. Аммо сиз қайга қочасиз. Ниҳоят, сиз шоир сатрини ҳис этгандек бўласиз:

Тан бало тоғини юзлатди менга
Ҳар гал мен эмганиб чиқдим қояга,
Ҳар гал мен бош эгиб қайтдим қоядан,

дейди Абдувоҳид. Сизиф ҳақидаги афсонага монанд маъно акс этган бу сатрда. Шоир охиригача забт этолмаган қоянинг номи тан эмасмикан.

Туҳфа

ҚОРЛИ ДАРА ЧИЗГИЛАРИ

Қорли дара, қоринг билан эриб кетсам,
Қучоғингга муҳаббатим экиб кетсам.
Жаннатларга оқиб кетсам
Сенинг билан қорли дара...
Булоқларинг уйғотганда баҳоримни,
Йигитларинг кўтарганда залворингни.
"Кўпкари"ни бўй қизларинг,
Сир-сирлашар қорли дара...
Сирларингни сочиб отсам шамолларга,
Бори элки, келса Сурхон томонларга
Ана боғлар...
Мана тоғлар қўшиқларинг
Куйла дара, қорли дара...
***
Ой мўралар, дил мўралар
Чорбоғларга...
Йигит кутар, келмайди қиз
Бу боғларга
Ой мўралар, ой гувоҳдир,
Саволига...
Онажони изн бермас
Қиз ҳолига...
Ой мўралар, ой гувоҳлар
ҳаммасига...
***
Тунлар ойнинг шаробин ичдим,
Юлдузларни қучдим мастона.
Остонадан осмонга қадар
Йўл бошлаган мен эдим, она.
Оёқларим кўмилган тупроқ,
Оташ эди, ёниб қизирди...
Осмонларга талпинсам,кўпроқ
Ерга ботиб борарди таним...

Мансур Зоиров

МЕН ТИК БОҚДИМ ҲАҚИҚАТГА

Таниқли шоир ва истеъдодли журналист Ашурали АҲМАД узоқ йиллар "Маърифат" газетасида ишлаб, меҳнат нафақасига чиққан. У яқинда "Истиқлол тўлқинлари" номли шеърий туркум ёзди. Қуйида шу туркумдан айримларини сиз муштарийларга ҳавола этамиз.

ЮРАК

Юрак!
Сен танимда кучли бир вулқон,
Чақнаб турсин олдда ёлқининг.
Тиниқликда осмон бўл, осмон
Жўшаверсин ҳислар - тўлқининг.
Юрак!
Лава мисол портлаб тур, майли
Кўкрагимда қўшиқ - куйга тўл.
Кенгликларни кучиб юр, майли
Шаффофликда худди шабнам бўл!
Юрак!
Сен дунёга солиб алам, ўч
Уруғларин сочма беомон.
Қалам ҳам бўл
Майли бўл қилич...
Лек тиғингдан сачрамасин қон !

МЕН ОППОҚ ТОНГ ОШИҒИ

Дунё менинг юрагимда,
Мен оппоқ Тонг ошиғи.
Бордир эзгу тилагимда
Сарбадорлар қўшиғи.
Вужудим - ўт,
Қалбим - вулқон,
Элим учун ёниб ўтаман.
Қароликдан покланур жаҳон,
Унга қувнаб кўксим тутаман...

Ашурали АҲМАД

ҚАМИШ ЧАЙЛАДАГИ ЛИФТ

Африка. Замбиянинг узоқ ўрмон чангалзорларидаги бу қабиладагилар ўзларини ўта маданиятли деб ҳисоблашадиган бўлишди. Бунинг боиси бор, албатта. Қабила бошлиғи Бхобал Чихара 77 ёшда. Унинг ўз шахсий лифти бор. Қабилани машҳур қилган ҳам шу - лифт. Аслида бу лифтнинг ҳеч қандай бирор ғаройиб ери ҳам йўқ. Ўзимизнинг кўп қаватли уйлардаги лифтдан фарқи йўқ.

Ўн саккиз минг бу олам

Қария Чихара бўлса негадир бу лифтни унга ким олиб келганлигини очиқ айтмайди. Шундай бўлса-да, кичкинагина қабиладошлар орасида сир ётармиди, одамлар бу "сир"ни билиб олишди.

Айтишларича, тасодифан ўрмонда қабилага дуч келган францияликишбилармон Чихарага "инъом" этганмиш. Қабила бошлиғининг "Нима учун?" деб сўрашса : "Мен унга сени катта муваффақиятлар кутяпти. тезда машҳур одам бўп кетасан" деб башорат қилувдим" деркан.

Аслида қабиланинг қамиш чайласида лифтга ҳожат ҳам йўқ. Чихаранинг лифти 5 метрга тушиб -чиқади. Қария ундан кўпроқ "узоқни кўриш", "йўлни кузатиш" учун фойдаланади,холос. Лекин ёввойи замбияликларга бу кутилмаган мўъжизадек гап. Чунки, мамлакатнинг турли бурчакларидан келган замбияликлар Чихаранинг лифтида "тушиб-чиққанлигини" ўзларига катта шараф деб билади-да. Улар бир-бирининг "маданиятлилик даражасини" "Чихаранинг лифтига чиққан-а?" дея белгилашаркан.

Чихара "сайёҳлардан" бу " ҳузурбахш саёҳат"и учун пул олмайди. Қария шу йўл билан одамларни тараққиёт сари етакларкан.

Саида ЙЎЛДОШЕВА тайёрлади

Маънавият - миллат кўзгуси

ОЛМОС ҚИРРАЛАРНИ АСРАЙЛИК!

Юксак маънавият ва маърифат тушунчалари мустақиллик мафкурасининг олмос қирраларга эга ўзаклари ҳисобланади. Бу тушунчалар ўта кенг мазмунга эга бўлиб, фуқаронинг ўз ватанини севиши, бугунги куни ҳамда истиқболга бўлган ишончи, фикр эркинлиги билан бирга асрий қадриятларни ҳам қамраб олади.

Ҳеч қачон эскирмайдиган, ўз аҳамиятини йўқотмайдиган қадриятлар халқ оғзаки ижоди, ёзма адабиёт ёдгорликлари, илмий мерос, диний билимлар, халқимизнинг асрлардан асрларга, наслардан наслларга ўтиб келаётган урф-одатлари, анъаналари, инсон ақл-заковати билан вужудга келтирилган барча санъат турлари демакдир. Шунингдек, маънавият ҳамда маърифат деганда фан, халқ таълими, тарихга оид бойликлар, туркий халқларнинг ягона илдизига эга бадиий мероси, замонавий илм ва техниканинг оламшумул янгиликлари, ҳуқуқий билимларни чуқур ўрганиб олишни ҳам тушунмоқ керак. Маънавиятга доир асосий тушунчаларни англаш миллий ифтихор, ўзи ва ўз миллати, унинг тарихи ҳамда маданиятини қадрлаш туйғусига йўл очиб беради.

Миллат маънавиятининг биринчи олмос қирраси ёши улуғ кишиларни эъзозлаш, уларнинг ҳурматини жойига қўйиш қадриятидир. Қорақалпоқ тилидаги "Жасыуллы" сўзи "Ёши улуғ" маъносида минг йиллардан бери ишлатилиб, "Ёшулли" тарзида Хоразм воҳаси, бутун Қуйи Амударёга ёйилиб кетган. Бу туйғу, бу қадрият бошқа туркий халқлар билан биргаликда қорақалпоқларнинг идрокига ҳам она сути билан кирган. Энг қадимги даврлардан бошлаб ёши улуғларни эъзозлаш, дуосини олиш таомил бўлиб келган.

Маънавиятимизнинг иккинчи бир қирраси ота-онага эҳтиром кўрсатиш билан боғлиқ қадриятлар мажмуини ўз ичига олади. Бизда ота-онани Каъбага бежиз қиёслашмайди. Муқаддас Каъбани зиёрат қилишдан олдин инсон, айниқса, навқирон ёшлар ўз уйидаги Макка - ота, Мадина - онани тавоф этмоғи лозим. Минг афсуски, айрим ёшлар ота-она ҳурматини жойига қўймайдилар. Балки, улар билимдон, ишбилармон, тадбиркор бўлиши мумкин. Аммо юқоридаги фазилатдан йироқ бўлса уни маънавий комил инсон деб атай олмаймиз.

Миллий маънавиятимизнинг яна бир олмос қирраси хотин-қизларнинг қадрига етиш таомилидир. Азалдан бизда аёл ардоқланиб келинган. Жаннат оналарнинг оёғи остидадир, деган ҳадисда олам-олам маъно бор. Яқин ўтмишда гўё шарқ аёллари "Тўрт девор ичида эзилган" деган Шўро ақидаси тўқиб чиқарилган эди. Аслида айнан шу даврда аёлларимиз бола тарбияси, маърифий ишлар билан шуғулланиш ўрнига узуккун даладан чиқмаганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Она Ватанни ардоқлаш, ўзи туғилиб ўсган заминга содиқ бўлиш, унинг шаъни-шавкати учун курашиш, ўз юртидан ғурурланиш туйғуси ҳам маънавиятимиз негизлари сирасига киради.

Маънавиятимизнинг яна бир қирраси устоз-шогирд муносабатларини, мураббийга нисбатан меҳр туйғуларини ўз таркибига олади. Қайси касб эгаси бўлишдан қатъий назар, хоҳ у тикувчими, пойафзал устасими, дурадгорми, темирчими, кулолми, заргарми, ўз мураббийсига эга бўлади. Халқимизда "Устоз кўрмаган шогирд ҳар мақомга йўрғалар" деган гап бор. Афсуски, баъзи ёшлар чинакам касб ўрганиш ўрнига енгил-елпи пул топиш йўлига ўтмоқдалар. Ҳақиқий касб эгаллаш билан "сақич савдоси" ўртасида осмон билан ерча фарқ бор. Ўсмирларимиз буни унутмасликлари лозим.

Биз XXI асрга қадам қўймоқдамиз. Мамлакатимизда барпо этилаётган ҳуқуқий, демократик жамият ривожида иқтисодиёт, уни такомиллаштириш йўлидаги ислоҳотлар билан бирга маънавиятимиз, маърифатимизнинг биз қисқача тўхталган қирралари ҳам ҳал қилувчи ўрин тутади. Шу олмос қирраларни асраш ҳаммамиз ва ҳар биримизнинг биринчи даражали ишимизга айланиши керак!

Қобул МАҚСЕТОВ,
Қорақалпоғистон Давлат Университети профессори, филология фанлари доктори, Бердақ номидаги давлат мукофоти соҳиби

ЮЛДУЗЛАР САМОДАН СЎЗЛАЙДИ

ҚЎЙ. Ҳафтанинг ҳамма кунлари молиявий ишлар учун қулайдир. Агар дам олиш кунлари хўжалик ишлари билан шуғулланмоқчи бўлсангиз, юлдузлар бу ишда сизга кўмакчидир.

БУЗОҚ. Шу ҳафтанинг тинч ва осойишта ўтишига ваъда қилинмоқда. Атрофдагилар сизни жуда яхши тушунганидек, сиз ҳам улар билан тил топишасиз.

ЭГИЗАКЛАР. Душанбада ва сешанба кунлари озгина диққат-эътиборли бўлсангиз, барча ишларингиз ўзингизнинг фойдангизга ҳал бўлади. Натижалар сизни қувонтиради.

ҚИСҚИЧБАҚА. Режалаштириб қўйган дам олишингизни озгина кейинроққа суришингизга тўғри келади. Чунки молиявий жиҳатдан сал қийналиб қоласиз. Фақат тушкунликка тушиб қолмасангиз бўлгани. Лекин бу ҳол узоққа чўзилмайди.

АРСЛОН. Бу ҳафта сизга ўз ижодий меваларини ҳадя этади. Зўр кайфият, кўтаринки руҳ сизга ҳафта давомида ҳамроҳ бўлади.

ПАРИЗОД. Шу ҳафта ичида ҳеч қандай саргузаштлар рўй бермайди. Ҳаракат қилсангиз, ишингиз бароридан келади.

Келгуси ҳафтада Республикамизда ёғингарчилик кутилмайди. Республикамиз вилоятларида ҳарорат 32-34 даража иссиқ бўлиши кутилмоқда.

ТАРОЗУ. Молиявий аҳволингизни тўғирлаб олишга шу ҳафта имконият туғилади.

ЧАЁН. Бу ҳафта сизнинг жозибадорлигингиз, мафтункорлигингизга ҳамма ҳам бардош бера олмайди. Лекин сешанба ва пайшанба кунлари даромад келаверадиган ишлар билан шуғулланмаганингиз маъқул. Дам олиш кунларини эса сиз оила аъзоларингиз билан ўтказинг.

ЎҚОТАР. Душанба ва сешанба кунлари қийин аҳволга тушиб қоласиз, сизга нотўғри ахборот берилганини ҳисобга олиб қўйинг.

ТОҒ ЭЧКИСИ. Бу ҳафта сизнинг энг яхши кунларингиздан жой олмаса, хафа бўлманг. Шу кунларда сиз кўпроқ бирга ишлайдиган дўстларингиз даврасида бўласиз.

СУВЧИ. Жума, шанба ва якшанба кунлари ҳаётингизда сўнмас из қолдиради. Шу кунларнинг қадрига етинг.

БАЛИҚ. Шу ҳафтадаги кайфиятингиз ва ишларингизнинг натижалари фақатгина ўзингизга боғлиқ. Агар шу ҳафта ичида молиявий аҳволингизга путур етмасин десангиз, бошқаларнинг гапига кирманг.

Беш кунлик дунё

ИБЛИС ОРОЛИ

1966 йилдан 1974 йиллар мобайнида французлар Атолла - Муруроа (Иблис ороли) оролидаги 41 марта ер усти Атом бомбаси синовларини ўтказган.1975 йилда улар ер усти синовларини тўхтатган бўлсаларда,1990 йилгача 134 марта ер усти синовларини ўтказдилар.

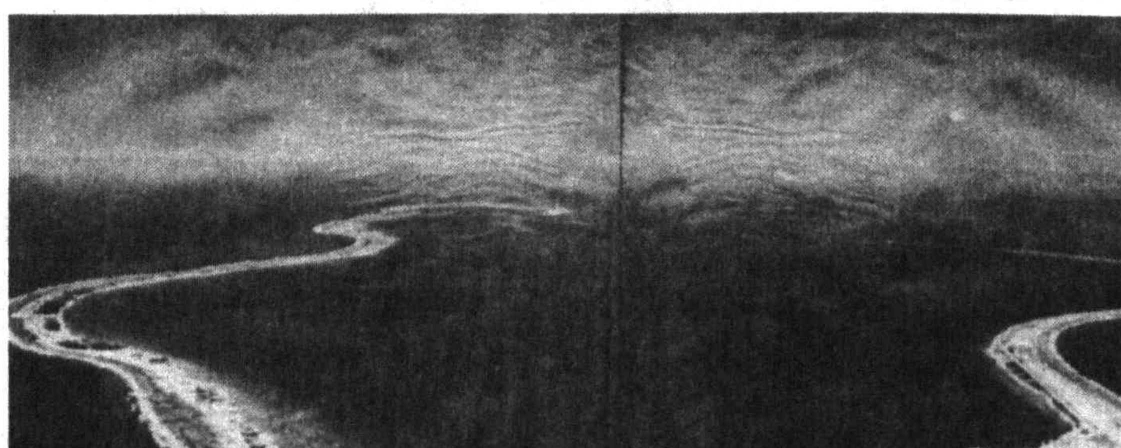

Оролда ҳарбий хизматда бўлган аскарнинг ҳикояси:

— Мен 1980 йил Француз легионига кирдим. Аввал Корсикада ҳарбий десант-кучларида, кейин эса пиёда аскарлар сафида хизмат қилдим. Аммо тез орада мен шу йилларда ўтказган умрим зое кетганини англадим. Бошлиқларнинг ўзбошимчалиги, армиянинг маъносиз анаъаналари жонимга тегди.Кунлардан бирида офицер билан жанжаллашиб, унга тан жароҳати етказдим.

Шундан сўнг ҳарбий трибунал мени Тинч океанида жойлашган Иблис ороли — Муруроада бир йил мажбурий хизмат қилишимга ҳукм чиқарди.

Мен Муруроага 1982 йил 17 ноябрда келдим. Бу ерда дунёнинг ҳар қайси бурчаги: Жибути, Чад, Марказий Африка республикаси, Француз гвинеясида жойлашган легионлардан келган жаримачи аскарлар бор эди.

Муруроа Атолли Австралия, Янги Зеландия, Жанубий Америка орасида Тинч океанида жойлашган кичкинагина бир оролча.

Орол денгиз сатҳидан 3-5 метр юқорида жойлашган.

Жуда кўпчилик атоллар сингари Мурурси ҳам С ҳарфи шаклини эслатади.

Унинг узунлиги у бошидан бу бошигача 40 километрни ташкил қилади,холос. Оролда битта жанговор порт ва Аэродром мавжуд.

Биз Аэродромга келиб тушганимиз билан у ердаги ҳарбийлар бизга фавқулодда ҳоллардан ташқари вазиятларда қаттиқ гапиришимиз мумкин эмаслигини тушунтирдилар. Шунинг учун биз казарма коридорларида ҳам шивирлаб гаплашар эдик. Бизнинг казармамиз Оролнинг ўрта қисмида жойлашган эди. Хоналаримиз эшиклари ва деразаларида панжаралар йўқ эди. Бўлгани билан қочиб қаерга ҳам борар эдик.

Атолли бир қанча зоналарга бўлинган эди. Оролда ягона бир кўча бўлиб, унинг ҳар икки ёқасида радиактив ҳудудни билдирувчи белгилар осилиб турарди.

Биз легионерлар ушбу зоналарда тез-тез ҳеч қандай ҳимоя воситаларисиз ишлашга мажбур бўлар эдик.

Биз ҳар куни эрталаб соат бешда тегишли зонага ишга борардик. Оролдаги мавжуд кўчани биз ўзимизча "Борса-келмас" деб номлаган эдик.

Бомба синалишидан аввал легионерлар маълум жойларни бетонлашлари керак эди. Шундан сўнг техника воситалари ушбу мустаҳкам бетонлар устида туриб, қазиш ишларини бошларди. Кейин эса бир қанча электрон ускуналар олиб келинар , трубалар совуткич шланглари ўзига хос шаклда қурилган бинодан чиқиб турарди.Электрон ускуналар тахминан минг метр бўлган чуқурликка туширилар ва устидан бетон билан мустаҳкамланар эди.

Ушбу чуқурлардан чиққан кабеллар лагунаси паром устида жойлашган хоналарга келиб тўхтар эди.

Синовдан кейин эса биз Оролда пайдо бўлган жарсимон чуқурларни бетон билан тўлдирар эдик.

"Борса-келмас" кўчаси бўйлаб радиактив ҳисобланган бир неча кўлмаклар мавжуд эди. Биз бетон қуяётган вақтда ушбу сувдан тез-тез фойдаланишга мажбур бўлар эдик. Чуқурларни жипслаштирувчи ускуналар темирлар ёткизиш уни устидан бетон қуйиб тўлдириш Оролни мустаҳкамлаш учун қилинар, акс ҳолда синовлар натижасида вужудга келадиган зилзилалар туфайли Орол майда-майда бўлиб парчаланиши ва Океан қаърида йўқ бўлиб кетиши ҳеч гап эмас эди.

Иссиқ кунларнинг бирида юқори радиактив ҳисобланган бир зонада қазишма ишлари олиб бораётган эдик.

Шунда ҳимоя кийимлари, маскаларини кийган 2 киши ўтиб қолди. Мен беихтиёр улардан қанча чуқурликда радиактивликка дуч келиш мумкинлигини қизиқиб сўраганимда, улардан бири айтдики, "1 смдан 7 см ковлаганингизда аллақачон радиацияга дуч келган бўласиз."

Аммо мен 5 метр чуқур кавладимку! "Бу жуда ёмон, аммо бу сизни хавотирлантирмаслиги керак, сиз ахир легионерсизку."- дея жавоб берди у.

Шу куниёқ бу суҳбат ҳақида улар офицерларга хабар қилган эканлар. Мен бунинг учун қаттиқ калтакландим.

Биз вақти-вақти билан қон ва бошқа анализлар топширар эдик ва улар Centve des Expeviments des Pacifigue (Сер) га Таитига жўнатилар эди. Анализ натижаларини эса биз ҳеч қачон била олмас эдик.

Кунлардан бирида олти нафар легионер заҳарланган акула гўштини еб касал бўлиб қолишди. Улар албатта акуланинг нурланганини хаёлига ҳам келтирмаган эдилар. Улар бир-икки кун давомида казармада пусиб ётишди. Кейин эса худди қусиб кетгандай ғойиб бўлишди. Биз кейинчалик ҳам улар ҳақида ҳеч нарса била олмадик.

Мен Оролда бўлган вақтимда легионерлар француз денгиз аскарлари формасини кийиб, табиатни муҳофаза қилиш ташкилотлари кемаларини четлатишда қатнашардилар. Улар кема асбоб -ускуналарини радар, рацияларини синдириб ташлашар эди.

Синовлар эса давом этарди. Ҳар бир портлаш вақтида қирқ километр узоқликда жойлашган қоялар, қумлар,дарахтлар, бинолар тўфонда қолган баргдай учиб кетар. Платформалар 5 секунддан ўн беш секундгача ўз ўринларида тебраниб турар эди. Минглаб ҳар хил балиқлар,денгиз қироли акулаю, китлар инсон ёвузлигининг қурбони бўлиб, денгиз тўлқинлари билан жонсиз қирғоққа улоқтирилар эдилар.

Мен бу ерда инсоният нақадар ёвуз бўлишига яна бир бор амин бўлдим. Ойнинг қоронғу томонини кўрдим.

Она табиат билан шундай муносабатда бўлаётган инсониятнинг тақдири нима бўлар экан? Бу савол мени беихтиёр ўйланишга мажбур қилади.

"Die Zeit" журналидан
Акмал ҚЎЧҚОРОВ таржимаси

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий:
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир
Абдуқодир НИЁЗОВ

Навбатчи муҳаррир: Феруза ОРИПОВА

ТАҲРИРИЯТ:
Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97;
хатлар бўлими — 36-54-64;
тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй
Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Дизайн устаси: С.ФАЙЗУЛЛАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 079.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 11.024
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00
1 2 3 4 5 6